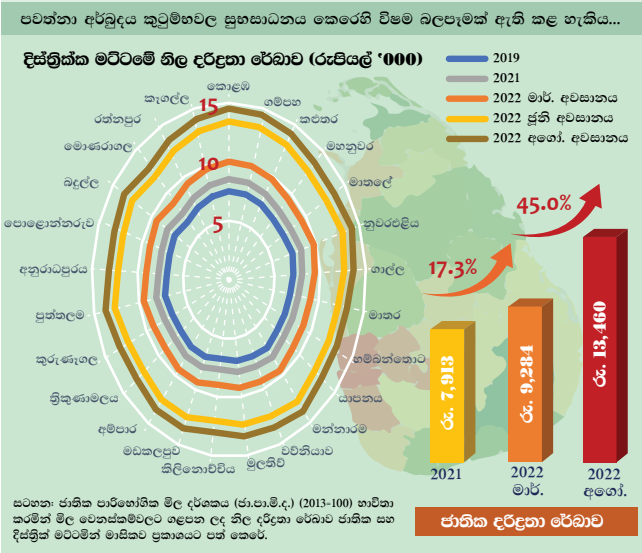
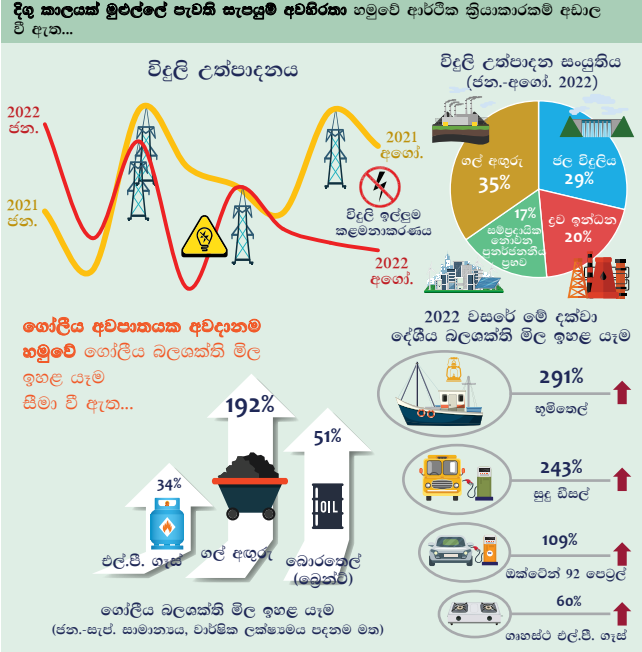
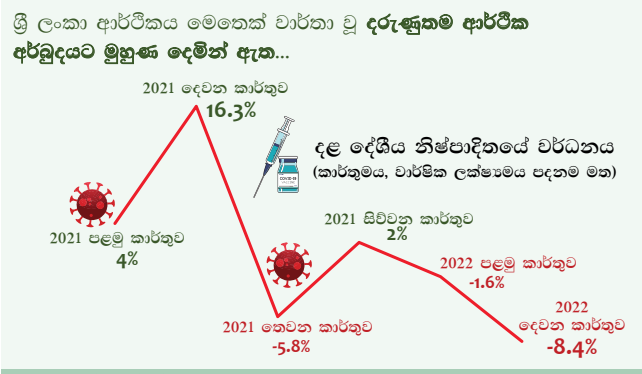
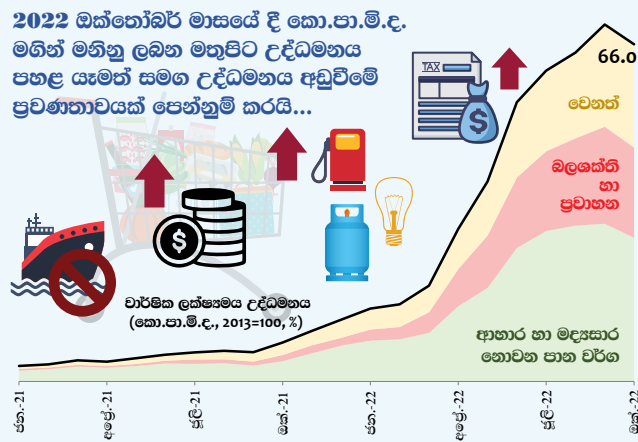
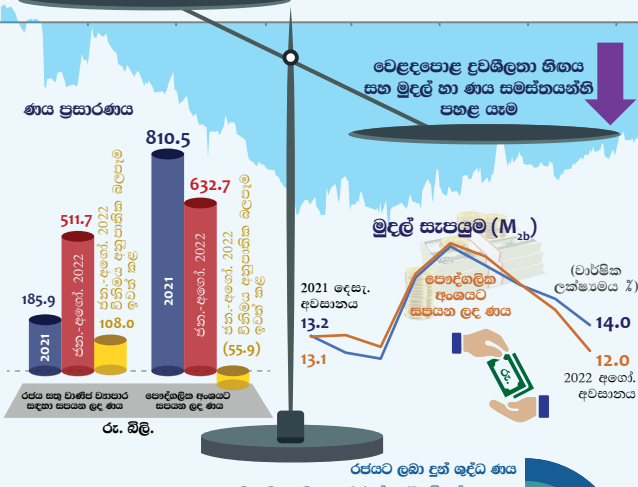
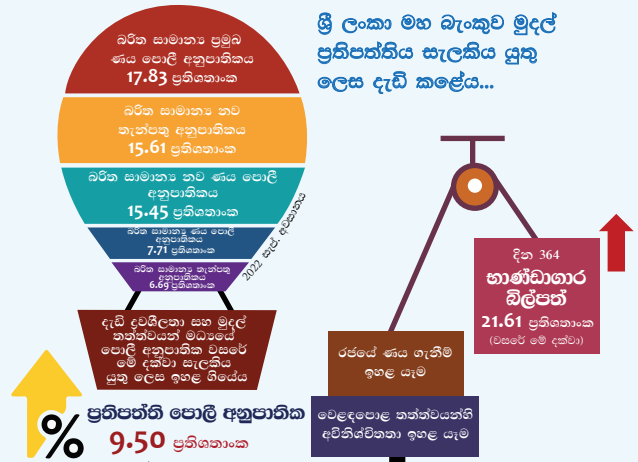

ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ඉදිරි දැක්ම

2022 වසරේ මුල් භාගයේ දී දැඩි බාධකවලට සහ ඉහළ අවිනිශ්චිතතාවලට මුහුණ දුන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, මැදි කාලීනව ස්ථාවර හා තිරසාර වර්ධන මාවතක් කරා මෙහෙය වීමේ අරමුණින් සිදු කළ බහුවිධ ආකාරයේ ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්වීම්වල සහායයෙන්, වසරේ දෙවන භාගයේ මේ දක්වා කාල සීමාව තුළ ස්ථාවර වීමේ ලක්ෂණ පෙන්නුම් කළේය. කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය සමනය වීමෙන් පසු ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වෙමින් පැවතිය ද, දීර්ඝ කාලීනව පවතින රාජ්‍ය අයවැය හිඟය සහ විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය යන ද්විත්ව හිඟයන් ඉහළ මට්ටමකට ළඟා වීම හේතුවෙන් ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ ක්‍රියාවලිය පසුබෑමකට ලක් විය. එබැවින්, ඉන්ධන හිඟය, විදුලිය විසන්ධි කිරීම්, ප්‍රධාන ආනයනික අමුද්‍රව්‍ය සහ අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය ද්‍රව්‍යවල පුළුල් වශයෙන් පැවති හිඟය සහ ඉහළ ගිය නිෂ්පාදන පිරිවැය මෙන්ම, වෙනත් සාධක ද හේතුවෙන් හටගත් පෙර නොවූ අන්දමේ ආර්ථික අර්බුදය මගින් ආර්ථිකයේ අංශ ගණනාවකට ඇති කළ බලපෑම් හමුවේ 2021 වසරේ අග භාගයේ දී දක්නට ලැබුණු වර්ධන ප්‍රවණතාව ශීඝ්‍රයෙන් විසැකි ගිය අතර, 2022 වසරේ මුල් භාගයේ දී මූර්ත ආර්ථිකය සංකෝචනය විය. වසර ආරම්භයේ සිට අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය උද්ධමනය ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා කළ ඉහළම මට්ටම් කරා ළඟා වෙමින්, කුටුම්භවල ක්‍රය ශක්තිය කෙරෙහි දැඩි බලපෑම් සිදු කළේය. උද්ධමනයෙහි මෙම අසාමාන්‍ය ඉහළ යෑම සඳහා දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් පැවති සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා, දිගු කාලයක් තුළ නොවෙනස්ව පැවති පරිපාලිත මිල ගණන් සඳහා සිදුකළ සංශෝධන, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම සහ මෑත කාලීනව සිදු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීමෙන් සිදු වූ පසු බලපෑම මගින් වර්ධනය වූ ඉහළ ඉල්ලුම මත පදනම් වූ පීඩන යනාදිය හේතු විය. තවද, 2019 වසරේ අග භාගයේ දී හඳුන්වා දුන් ලිහිල් බදු ක්‍රමයක් සහිත ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මගින් සමස්ත ඉල්ලුම සෘජුව ඉහළ නැංවීම පමණක් නොව, ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහත වැටීම තුළින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වෙළඳපොළ වෙත ප්‍රවේශය අහිමි වීම මධ්‍යයේ අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා මහ බැංකුව හරහා මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීමේ අවශ්‍යතාවක් මතු වීමෙන් උද්ධමනය තවදුරටත් ඉහළ නැංවිණි. උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ යෑමට ඇති හැකියාව වැළැක්වීමට සහ ඉල්ලුම මත පදනම් වූ පීඩන දිගින් දිගටම පැවතීම අවම කිරීමට 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයේ ආරම්භ කළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග, 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වේගවත් කර ඇත. මෙම ක්‍රියාමාර්ගවල සහාය මෙන්ම, සැපයුම් අංශයේ පීඩනය ලිහිල් වීම හේතුවෙන්, 2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී, උද්ධමනය, අපේක්ෂිත අඩු උද්ධමනකාරී ගමන්මග හා අනුකූලව පහළ යෑම ආරම්භ විය. මේ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග වෙළඳපොළ වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම මෙන්ම, අඛණ්ඩව පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා හිඟ තත්ත්ව හේතුවෙන් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගිය අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය ආදායම පහළ යෑම සහ විදේශීය මූල්‍යන මූල්‍ය සඳහා වන සීමිත ප්‍රවේශය මධ්‍යයේ බැංකු පද්ධතිය මගින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ප්‍රධාන වශයෙන් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය පහළ යෑම සහ බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහත වැටීම හේතුවෙන් රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කළ පසු,

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය

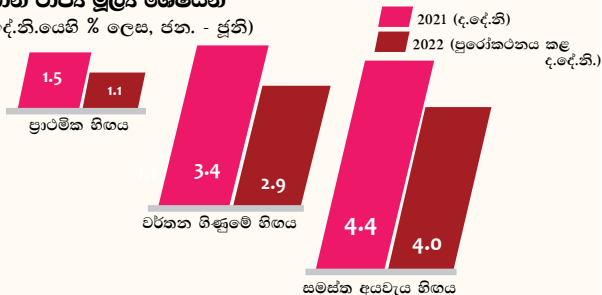
මුළු වත්කම (රු. මිලිය.)	මුළු ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය (%)	සමස්ත ණය වලට කුන්වන අදියර යටතේ පවතින ණය (%)	වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (බදු පෙර) (%)	ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රව්‍යීභවන වත්කම් අනුපාතය (දේශීය බැංකු වත්කම්) (%)	කුන්වන අදියරේ දළ ණය අනුපාතය (%)	සමස්ත අවදානම මත බර නැගූ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතා අනුපාතය (%)	වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (%)
2021 අගෝ. අවසානය 16	2022 අගෝ. අවසානය 19	2021 ජූනි අවසානය 16.3	2022 ජූනි අවසානය 15.2	2021 අගෝ. අවසානය 5.0	2022 අගෝ. අවසානය 10.6	2021 අගෝ. අවසානය 1.3	2022 අගෝ. අවසානය 1.1
2021 අගෝ. අවසානය 36.1	2022 අගෝ. අවසානය 27.3	2021 අගෝ. අවසානය 10.8	2022 අගෝ. අවසානය 18.0	2021 අගෝ. අවසානය 16.6	2022 අගෝ. අවසානය 21.8	2021 අගෝ. අවසානය 4.5	2022 අගෝ. අවසානය 2.4

සංක්ෂිප්තයක් ලෙස

වියදම් අඩු කරන අතරතුර ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා 2022 වසරේ මේ දක්වා වන කාලය තුළ දී හඳුන්වා දුන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රතිලාභ රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ කාර්යසාධනය තුළ ඉදිරි කාලයේ දී සම්පූර්ණයෙන්ම පිළිබිඹු වනු ඇත...

ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්

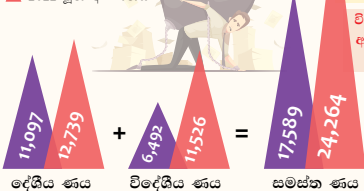
(ද.දේ.නි.යෙහි % ලෙස, ජන. - ජූනි)

මධ්‍යම රජයේ ණය

(රු. බිලිය.)

▲ 2021 අවසානය
▲ 2022 ජූනි අවසානය

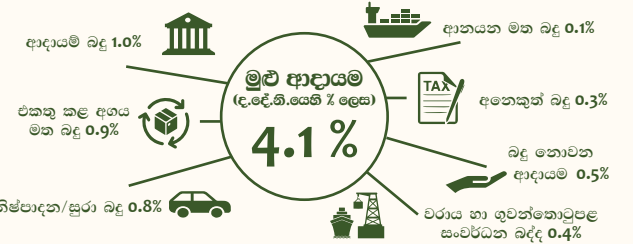

2022 වසරේ මුල් කාලයේ දී, විදේශ විනිමය අනුපාතය දැඩි ලෙස අවප්‍රමාණය වීම නිසා මධ්‍යම රජයේ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය* 37.9% කින් වැඩි විය.

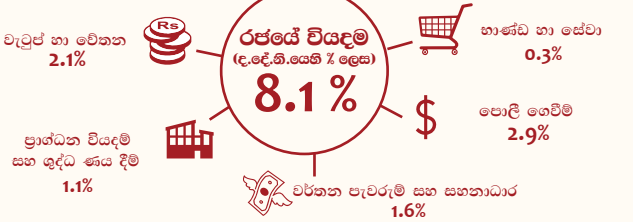
විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවන බවට 2022 වසරේ අප්‍රේල් 12 වන දින රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

*2022 අප්‍රේල් 12 වැනි දින ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ සේවාකරණය පිළිබඳ අන්තර්ජාලීන ප්‍රතිපත්තිය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසුව රජය විසින් ගෙවීමට නියමිතව තිබූ සමහර විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් පිළිබඳ දත්ත සහකාර අවසන් නොවී බැවින් 2022 වසරේ ජූනි මාසය අවසන් වන විට පැවති මධ්‍යම රජයේ නොවිඳුණ ණය පිළිබඳ දත්ත බොහෝ දුරට තාවකාලික වේ.

අධිකාර බද්ද පැනවීම, එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය සහ විදුලි සංදේශ බද්ද වැඩි කිරීම, සහ ලද්දකට ඉහළ යෑම නිසා 2022 වසරේ මුල් භාගය තුළ දී බදු ආදායම ඉහළ ගියේය.

සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදයේ අග භාගය තුළ දී, වියදම් තාර්කිකරණ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කළ ද, 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී, නාමික වශයෙන්, රජයේ වියදම් ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය.

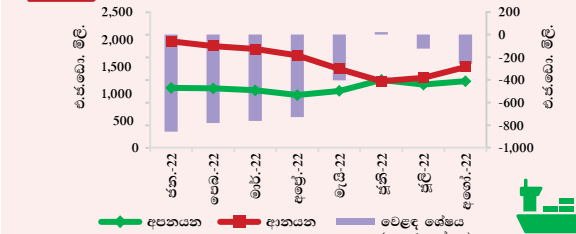

රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ග

- ▶ ආදායම් ඉහළ නැංවීමේ ක්‍රියාමාර්ග
 - එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතික ඉහළ නැංවීම
 - අධිකාර බද්දක් පැනවීම
 - විදුලි සංදේශ බද්ද ඉහළ නැංවීම
 - සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බද්දක් පැනවීම
- ▶ වියදම් තාර්කිකරණ ක්‍රියාමාර්ග
 - එලදායි නොවන/අනවශ්‍ය නොවන වියදම් සීමා කරන අතරතුර විදුලිය හා ඉන්ධන භාවිතය අඩු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අංශයට මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කිරීම
- ▶ පිරිවැය පිළිබිඹු වන මිල යාන්ත්‍රණ

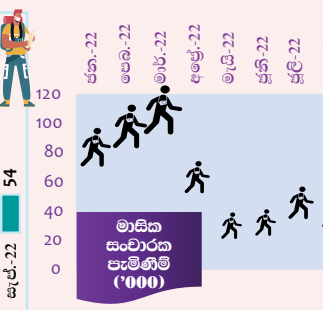
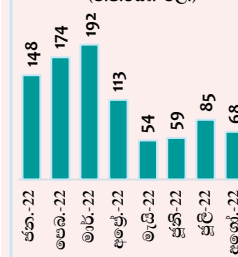
ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශය කොවිඩ්-19 වසංගතය, විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා හිඟය සහ ගෝලීය වශයෙන් ඇති වූ අහිතකර ප්‍රවණතා මධ්‍යයේ මෑත වසරවල දී පෙර නොවූ ආකාරයේ අභියෝගවලට මුහුණ දී ඇත...

2022 වසර තුළ විදේශ වෙළඳාම

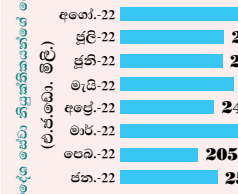

සංචාරක අංශයේ ඉපැයීම්

(ඒ.ජ.බෙ.ඩො. මිලිය.)

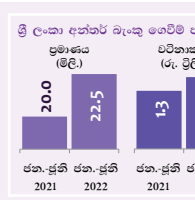
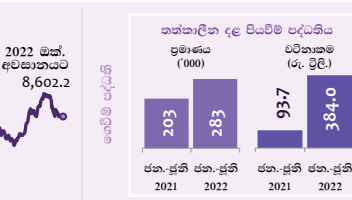
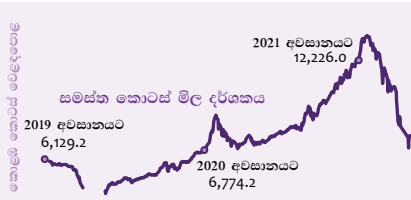
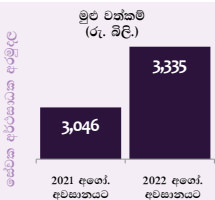
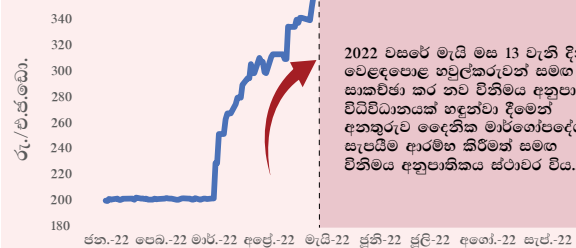

විදේශ සේවා ක්‍රියාත්මකකරණයේ ප්‍රේෂණ

*වින මහජන බැංකුවෙන් ලද විදේශ විනිමය හුවමාරු පහසුකමේ ලැබීම් අන්තර්ජාලීන වන සහාය සහ නාමික කිරීමේ කොන්දේසි වලට යටත් වී.

විනිමය අනුපාතිකයේ තැසිරීම

පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය (M_2) 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දී වාර්තා කළ ඉහළ ම වර්ධන මට්ටමේ සිට පහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් අඛණ්ඩව පහත වැටීම් හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වෙළඳපොළ වෙත ප්‍රවේශය අවහිර වීම සහ මන්දගාමී විදේශ විනිමය ලැබීම් මධ්‍යයේ විශාල විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ප්‍රමාණයක් එක්රැස් වීම හේතුවෙන් විදේශීය ණය සේවාකරණය වසර තුළ දී වඩාත් අභියෝගාත්මක විය. මෙම අභියෝගාත්මක තත්ත්වයන් මනාව සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2022 වසරේ අප්‍රේල් මස 12 වන දින සිට ආරම්භ වන පරිදි ද්විපාර්ශ්වික සහ වාණිජ ණය සඳහා වන විදේශීය ණය සේවාකරණය තාවකාලික කාලසීමාවක් සඳහා අත්හිටුවන බව රජය නිවේදනය කළේය. ඉන් අනතුරුව එළඹුණු කාලසීමාව තුළ, ආර්ථිකය ස්ථාවර සහ වඩාත් තිරසාර පදනමක් වෙත රැගෙන යෑමට සහාය සැලසීමේ අරමුණින් යුතුව, රජය විසින් බදු සහ බදු නොවන ආදායම් ඉහළ නැංවීම සඳහා පියවර රැසක් හඳුන්වා දීම හරහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහනක් ආරම්භ කළ අතර, අත්‍යවශ්‍ය නොවන ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ පුනරාවර්තන වියදම් සීමා කිරීම හරහා වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. තවද, විස්තීරණ ණය පහසුකම යටතේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ණය පහසුකමක් ලබා ගැනීමට රජය තීරණය කළේය. කෙසේ වෙතත්, දැනටමත් ඉහළ යන ණය මට්ටම්වලින් දැඩි ලෙස බලපෑමට ලක්ව ඇති රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයක් තුළ, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් කළ හැකි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය සතු ඉඩ ප්‍රස්තා සීමා වී ඇත. දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ පවතින ද්‍රවශීලතා හිඟය මධ්‍යයේ විදේශීය අංශය ද දැඩි අභියෝගවලට අඛණ්ඩව මුහුණ දුන්නේය. ආනයන ඉල්ලුම පහළ මට්ටමක පැවතීම මෙන්ම, ණය ගෙවීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවන බවට ප්‍රකාශ කර තිබෙන පසුබිමක වුව ද, විනිමය අනුපාතිකයට ඇති පීඩනය අවම කිරීම සඳහා ජංගම සහ මූල්‍ය ගිණුම් වෙත ලැබුණු සුළු විදේශ විනිමය ගලා ඒම් ප්‍රමාණවත් නොවීය. 2021 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් විය. ආනයන පාලන ක්‍රියාමාර්ග, වෙළඳපොළ තුළ විදේශ විනිමය හිඟ වීම, විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීම හා දැඩි මුදල් තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආනයන පහළ යෑම සහ අපනයන ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි ශක්තිමත් වර්ධනය හේතුවෙන් වෙළඳ හිඟය අඩු විය. පහළ මට්ටමක පැවති විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ මෑත මාසවල දී යම් වර්ධනයක් පෙන්වූ අතර, සංචාරක ඉපයීම්වල යම් ප්‍රගතියක් වාර්තා විය. විනිමය අනුපාතිකය මත පැවති දැඩි පීඩනය හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතිකයෙහි නිසි ගැළපුමක් සිදු කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් ඉස්මතු වීමෙන් 2022 වසරේ මාර්තු මාසයේ 7 වන දින ඒ සඳහා ඉඩ හැරිණි. කෙසේ වෙතත්, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ පැවති ද්‍රවශීලතා හිඟයන් සහ අහිතකර වෙළඳපොළ සමපේක්ෂතා හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතිකය අපේක්ෂා කළ මට්ටම අහිඟවා සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය විය. දිනයක් තුළ විනිමය අනුපාතිකයේ ඉහළ යෑම මෙන්ම, සමපේක්ෂණ විචලනයන් ඇති වීම අවම කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2022 වසරේ මැයි මස 13 වන දින සිට අන්තර් බැංකු බර තැබූ සාමාන්‍ය එතැන් විනිමය අනුපාතිකයෙහි මධ්‍යය අනුපාතිකයක් සහ විචලන සීමාවක් ප්‍රකාශයට පත් කරමින් වෙළඳපොළ වෙත මාර්ගෝපදේශ සැපයීම ආරම්භ කළේය. මෙහිින්, විනිමය අනුපාතිකයේ ස්ථායීතාවය බොහෝ දුරට නැවත ස්ථාපනය කිරීමට මෙන්ම, විධිමත් සහ අවිධිමත් වෙළඳපොළ විනිමය අනුපාතික අතර පරතරය අවම කිරීමට හැකි විය. 2022 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ මුල් කාලයේ දී විස්තීරණ ණය පහසුකම් පිළිබඳ නිලධාරී මට්ටමේ එකඟතාවයකට එළඹීමත් සමඟ සාර්ව ආර්ථික ගැළපුම් වැඩසටහනක් සඳහා අදාළව ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල හා එක්ව සිදු කරගෙන යනු ලබන කටයුතු බොහෝ අංශවලින් ප්‍රගතියක් පෙන්නුම් කළේය. ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ද සාර්ථක අදියරකට ළඟා වී ඇත.

සමස්ත ආර්ථිකය ආවරණය කෙරෙන පරිදි කාර්යක්ෂම වූ ප්‍රතිසංස්කරණ දිගු කාලීන වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ පැවති දුර්වල කැපවීමෙහි අවසාන ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වූ ගැඹුරින් මුල් බැසගත් ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා පදනම් කර ගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ගැටලු උද්ගත විය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීරණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන මගින් ඉතා අත්‍යවශ්‍ය වන සහ දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ නොසලකා හරින ලද ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් කාලෝචිතව හා වඩාත් විධිමත්ව සිදු කිරීමට අවස්ථාවක් ලබා දෙනු ඇති අතර, එය වඩාත් ස්ථාවර සහ තිරසාර වර්ධන මාවතක් කරා ආර්ථිකය යොමු කිරීම කෙරෙහි උපකාරී වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මුහුණ දෙමින් සිටින පෙර නොවූ අන්දමේ ආර්ථික අර්බුදය සහ වර්ධනය වන විවිධ තත්ත්වයන් හමුවේ කඩිනම් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය වන විවිධ අංශවල ඇතිවිය හැකි අවිනිශ්චිතතා හේතුවෙන්, කෙටි කාලීනව, ආර්ථිකය අපේක්ෂිත යථා තත්ත්වයට පත්වීම කෙරෙහි අභියෝග රැසකට මුහුණ දෙනු ඇත. දේශීය වශයෙන් මුහුණ දෙන සැලකිය යුතු අන්දමේ ආර්ථික අභියෝග මධ්‍යයේ, ගෝලීය උද්ධමනය ඉහළ යෑමට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ලෝකයේ ප්‍රධාන මහ බැංකු විසින් ගනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග, භූ-දේශපාලනික අර්බුද මගින් අනෙකුත් අංශවලට ඇති කෙරෙන බලපෑම් සහ එමගින් ලෝක ආර්ථිකය අවපාතයක් දක්වා වර්ධනය වීමට ඇති කරන බලපෑම් තුළින් මතුවන ගෝලීය අවිනිශ්චිතතාවලට මුහුණ දීමට ද දේශීය ආර්ථිකයට සිදුවනු ඇති අතර, එමගින් ආර්ථිකයෙහි යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා බාහිර පරිසරය තුළින් යම් අභියෝගයන් ඇති විය හැකිය.

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි විස්තීරණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සාකච්ඡාවලට අදාළව මේ දක්වා ලබා ඇති ප්‍රගතිය මෙන්ම දැනටමත් ක්‍රියාත්මක කර ඇති සහ ඉදිරියේ දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිත ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී, 2023 වසරේ අග භාගයේ සිට ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වීමේ මාවතකට අවතීරණ වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, කාලෝචිත ලෙස, ආර්ථිකයෙහි සියලු අංශ ආවරණය කෙරෙන පරිදි කාර්යක්ෂම ලෙස මෙම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් තුළ පවතින අප්‍රතිහත කැපවීම මත මෙම වැඩසටහනෙහි සාර්ථකත්වය පදනම් වන අතර, ඒ සඳහා දරන ප්‍රයත්න දේශපාලන සහ මැතිවරණ ක්‍රියාවලීන්ට අදාළ වෙනස්කම්වල බලපෑම්වලින් තොරව සිදුවීම සහතික කළ යුතුය. ඉදිරි තීරණාත්මක කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී මෙලෙස ජාතික ප්‍රතිපත්තින් නොවෙනස්ව පවත්වා ගැනීම, බාහිර කම්පනවලට ලක්වී ඔරොත්තු දීම සඳහා ආර්ථිකයට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කිරීමට සහ එමගින් මැදි කාලීනව ආර්ථිකයේ අඛණ්ඩ ප්‍රගතියක් අත්කර ගැනීමට අත්‍යවශ්‍ය වේ.

1.1 ආංශික වර්ධනයන්

මූර්ත අංශය සහ උද්ධමනය

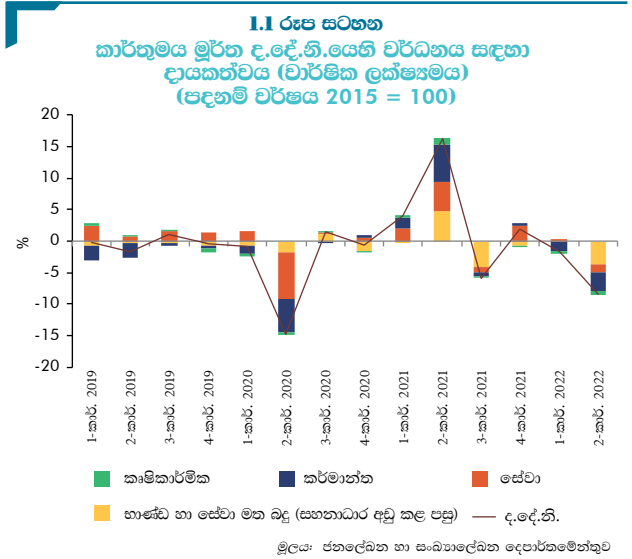
ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ තාවකාලික ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2021 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා කරන ලද 9.3%ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 4.8%කින් සංකෝචනය විය. කොවිඩ්-19 වසංගතය පහව යෑමත් සමඟ ක්‍රමානුකූලව යථා තත්ත්වයට පත්වීමක් පෙන්නුම් කළ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්, 2022 වසර ආරම්භයේ සිට ආර්ථික අර්බුදය තීව්‍ර වීමත්, විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාවයේ හිඟය නිසා ඇති වූ අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යෑමත් සමඟ නැවතත් අඩපණ වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මූර්ත ආර්ථිකය 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී සංකෝචනය විය. නිරන්තරයෙන් සිදුකළ විදුලිය විසන්ධි කිරීම්, සැපයුම් දාමයට බලපෑම් එල්ල කළ දිගු කාලයක් පුරා පැවතුණු ඉන්ධන හිඟය, අමුද්‍රව්‍ය හිඟතාවය සහ දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපොළ මිල ඉහළ යෑම් මධ්‍යයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළ යෑම යනාදී හේතු කුළින් ආර්ථිකයේ සෑම අංශයකම

2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 4.8%ක සංකෝචනයක් වාර්තා කළේය...

ක්‍රියාකාරකම් සැලකිය යුතු ලෙස අඩාල විය. විශේෂයෙන් පොහොර සහ කෘෂි රසායනවල හිඟය වැනි කෘෂිකාර්මික යෙදවුම්වල හිඟය, යෙදවුම්වල මිල ගණන් ඉහළ යෑම මෙන්ම ඉන්ධන හිඟය හේතුවෙන් සලකා බලන ලද කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී කෘෂිකාර්මික අංශය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 7.6%ක පහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ, කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල සිදු වූ සමස්ත සංකෝචනය සඳහා වී, තේ, රබර් සහ එළවලු යන අංශයන්හි පසුබෑම ප්‍රධාන සාධකය වූ අතර, තෙල් සහිත පළතුරු වගාවේ වර්ධනයක් වාර්තා විය. 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත කර්මාන්ත අංශය වාර්තා කළ 7.1%ක සංකෝචනය සඳහා අමුද්‍රව්‍ය හිඟය, යෙදවුම් පිරිවැය විශාල ලෙස ඉහළ යෑම, ඉන්ධන හිඟය සහ දිගුකාලීන විදුලිය විසන්ධි වීම් හේතුවෙන් ඉදිකිරීම් සහ නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම්වල පැවති දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වය හේතුවිය. ඉදිකිරීම් හා පතල් සහ කැණීම් උප අංශයන්, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, පිළිවෙළින්, 8.9%කින් සහ 13.1%කින් සංකෝචනය වූ අතර, අඟුරු සහ ඛනිජ තෙල් පිරිපහදු කිරීමේ නිෂ්පාදන සහ ආහාර, පාන වර්ග හා දුම්කොළ නිෂ්පාදනය ද, පිළිවෙළින්,

56.6%ක සහ 9.9%ක කැපී පෙනෙන පහළ යෑමක් වාර්තා කර ඇත. මේ අතර, නවාතැන් සැපයීම, ආහාර සහ පාන වර්ග ආශ්‍රිත කටයුතු වැනි සේවා ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක දක්නට ලැබුණු වර්ධනයත් සමඟ 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී සේවා අංශයෙහි 0.6%ක සුළු පහළ යෑමක් පමණක් සිදුවිය. මෙම අංශය ශක්තිමත්ව යථා තත්ත්වයට පත්වීම කුළින්, භාණ්ඩ හා මගීන් ප්‍රවාහනය, අනෙකුත් පෞද්ගලික සේවා ක්‍රියාකාරකම්, සහ මූල්‍ය සේවාවන් ඇතුළු උප අංශවල සිදුවූ සැලකිය යුතු සංකෝචනය හේතුවෙන් සමස්ත සේවා අංශයට ඇති වූ බලපෑම බොහෝ දුරට අවම වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, 2021 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව, 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී 24.8%කින් නාමික වශයෙන් වර්ධනය විය. ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තුගත කිරීමේ වියදම් ප්‍රවේශයට අනුව, 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී වාර්තා වූ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා ඉහළ ගිය මිල මට්ටම්වල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් පරිභෝජන වියදමේ සිදු වූ වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ද.දේ.නි.යෙන් 74.1%ක් වූ පරිභෝජන වියදම, පෙර වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ වාර්තා කරන ලද 14.5%ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව, 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී 25.7%ක කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මෙම වර්ධනයට දායක වෙමින්, 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී ගෘහස්ථ වියදම් 26.8%ක ඉහළ වේගයකින් වර්ධනය විය. තවද, 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී රජයේ පරිභෝජන වියදම, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 18.3%කින් වර්ධනය වූ අතර, ඉහළ ගිය ආර්ථික අවිනිශ්චිතතා මධ්‍යයේ අඩපණ වූ ආයෝජන මට්ටම් පිළිබිඹු කරමින්, 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ ආයෝජන වියදම්වල වර්ධනය 10.9%කට සීමා විය. නාමික ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස, ආයෝජන වියදම, 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී 31.0%ක් විය. 2022 වසරේ පළමු භාගයේ

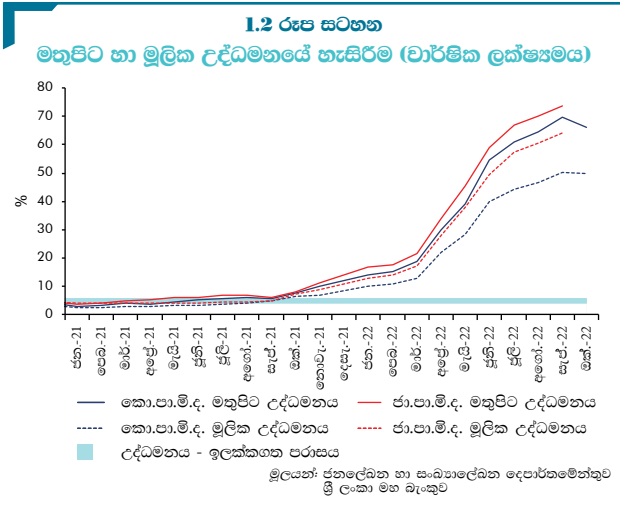
දී, ආනයනවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සිදු වූ 40.4%ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව, අපනයන 76.7%කින් සැලකිය යුතු අන්දමින් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වර්ධනය වීම පෙන්නුම් කරමින්, පවත්නා මිල අනුව භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වන ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. ඒ අනුව, භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා නාමික ශුද්ධ විදේශ ශේෂය, ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස, 2021 වසරේ පළමු භාගයේ පැවති -8.5%ක සිට 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ -5.1%ක් දක්වා වැඩි දියුණු විය.

2022 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ දී ශ්‍රම වෙළඳපොළ තුළ දක්නට ලැබුණු ක්‍රමික යථාතත්වයට පත්වීම, රටෙහි ආර්ථික අර්බුදය උත්සන්න වීමත් සමග දුර්වලවිය. කොවිඩ්-19 වසංගතය ක්‍රමයෙන් පහව යෑම සහ ඒ ආශ්‍රිත සීමාවන් ක්‍රමයෙන් ලිහිල් කිරීමත් සමඟ, ශ්‍රම වෙළඳපොළ සම්බන්ධ දර්ශක 2022 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 2021 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ සහ පළමු කාර්තුවේ, පිළිවෙලින්, වාර්තා වූ 49.5%ට සහ 50.9%ට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී 51.2%ක් දක්වා

ආර්ථික අර්බුදය ඇරඹීමත් සමඟ, සේවා වියුක්ති අනුපාතය 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ 4.5% දක්වා ඉහළ ගියේය...

වර්ධනය විය. කෙසේ වෙතත්, පළමු කාර්තුව අවසානයේ සිට ආර්ථික කටයුතු අඩපණ වීමත් සමඟ වසරේ දෙවන කාර්තුවේ දී ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය 50.1%ක් දක්වා පහත වැටුණි. අඛණ්ඩ කාර්තු අටකට පසුව වාර්තා වූ අඩුම සේවා වියුක්ති මට්ටමක් වාර්තා කරමින්, 2022 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී සේවා වියුක්ති අනුපාතය 4.3%ක් දක්වා පහළ ගිය ද, 2022 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ දී සේවා වියුක්ති අනුපාතය 4.6%ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, සේවා වියුක්ති අනුපාතය 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී 4.5%ක් විය.

දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් හට ගත් සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා, පරිපාලන මිල සංශෝධන, ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම මෙන්ම, කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ විශාල ලෙස සිදු කරන ලද මුදල් ප්‍රසාරණයේ පසු බලපෑම හේතුවෙන් වසර තුළ උද්ධමනය ඉතිහාසගත වැඩිම මට්ටම් වාර්තා කරමින් කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, කො.පා.මි.ද. (2013=100) මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, අපේක්ෂිත උද්ධමන පරාසයෙන් සැලකිය යුතු ලෙස අපගමනය වෙමින් 2022 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දී 69.8%ක අගයක් වාර්තා

කළේය. කෙසේ වෙතත්, 2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී කො.පා.මි.ද. (2013=100) මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 66.0%ක් දක්වා පහළ යෑමත් සමඟ උද්ධමනය අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරයි. ඒ අතර, ජා.පා.මි.ද. මනිනු ලබන වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය ද 2022 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දී 73.7%ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. ආහාර සහ ආහාර නොවන යන කාණ්ඩ දෙකෙහි ම උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. දේශීය ඉන්ධන හා ගෑස් මිල ගණන් ඉහළ නැංවීම, විදුලි ගාස්තු සංශෝධන මෙන්ම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය හරහා ඒවායේ පසු බලපෑම් ඇතිවීම හේතුවෙන් මෑත කාලීනව උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ බලශක්ති හා ප්‍රවාහන අංශයේ සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති විය. ඉහළ ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩවල මිල ගණන් සහ 2022 වසරේ මාර්තු මාසයේ සිදුවූ සැලකිය යුතු ලෙස රුපියල අවප්‍රමාණය වීම කැපී පෙනෙන ලෙස භාණ්ඩ හා සේවා මිල ගණන් වෙත ගලා ඒම පිළිබිඹු කරමින් ආනයනික උද්ධමනය ද ඉහළ ගියේය. මෑතකාලීන උද්ධමන ප්‍රවණතා විශාල ලෙස සැපයුම් අංශයේ බලපෑම නිසා සිදු වූ ද, කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ සහ ඉන් අනතුරුව සිදු වූ සැලකිය යුතු මුදල් ප්‍රසාරණය හේතුවෙන් ඇති වූ ඉල්ලුම් පීඩන ද මෙම උද්ධමනය වැඩිවීම සඳහා අර්ධ වශයෙන් දායක විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂා සමීක්ෂණය මගින් පෙන්නුම් කරන පරිදි 2022 වසර තුළ ආයතනික සහ ගෘහස්ථ අංශ දෙකෙහි ම උද්ධමන අපේක්ෂා මේ දක්වා වැඩි වුව ද, මෑත මාසවල එම අපේක්ෂාවල තරමක පහළ යෑමක් දක්නට ලැබිණි.

විදේශීය අංශය

ගෝලීය සහ දේශීය වශයෙන් ඇති වූ අවහිරතා මධ්‍යයේ 2022 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශයෙහි අවදානම් උග්‍ර වීමෙන් පෙර නොවූ ආකාරයේ ගෙවුම් තුලන අර්බුදයකට යොමු විය. 2022 වසරේ පළමු

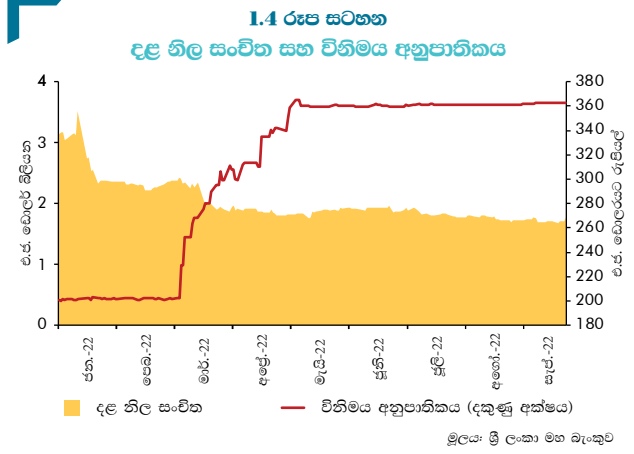
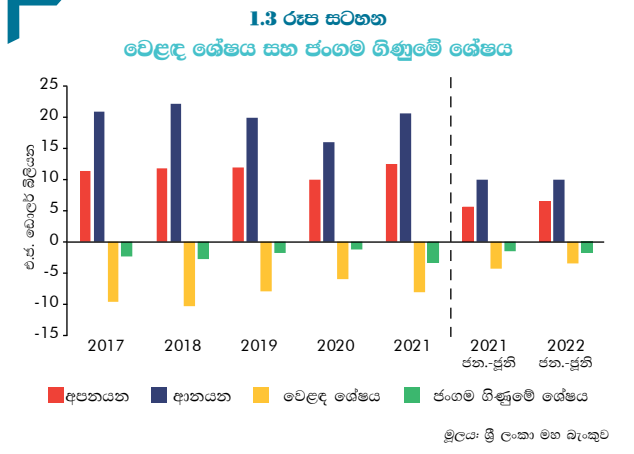
කාර්තු වේ දී වෙළඳ භාණ්ඩ ආනයන වියදම, 2021 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ පැවති ආනයන වියදමට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය බැවින්, විශේෂයෙන් ම අත්‍යවශ්‍ය ආනයන සඳහා අවශ්‍ය විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාවය වැඩි කිරීම සඳහා ආනයන වියදම් සීමා කිරීමට ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දීම අවශ්‍ය විය. ප්‍රධාන වශයෙන්, ආනයන අඩු කිරීමට හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග සහ බැංකු පද්ධතියේ විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන්, 2022 වසරේ මාර්තු මාසයේ සිට ආනයන වියදම් සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණු අතර, අපනයන ආදායම වසර පුරා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2022 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට අගෝස්තු මාසය දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ වෙළඳ භාණ්ඩ ගිණුමේ හිඟය අඩු විය.

ව්‍යුහාත්මක ගැටලු මග හරවා ගැනීම සඳහා වූ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රමුඛතා සමඟ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීරණ ණය පහසුකමෙහි සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියෙහි අපේක්ෂිත ප්‍රගතිය හේතුවෙන්, ගෝලීය සහ දේශීය වශයෙන් ඇති වූ බාධා මධ්‍යයේ දැනට මුහුණ දී ඇති පෙර නොවූ ආකාරයේ ගෙවුම් තුලන අර්බුදය යම් දුරකට සමනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ...

2022 වසරේ මේ දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ සංචාරක ඉපැයීම් කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර, 2022 වසරේ පළමු භාගය තුළ අඩු මට්ටමක පැවති විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් මෑත මාසවලදී සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් වාර්තා කළේය. වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය අඩුවීම මෙන්ම සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය වැඩි වී තිබියදීත්, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීම් අඩුවීම සහ ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය ඉහළ යෑමෙන් වූ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, 2022 වසරේ පළමු භාගයේ දී

ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් විය. ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ තුළින් මිලදී ගැනීම් ඇතුළුව කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙත මෙන්ම රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත වූ විදේශීය ආයෝජන ශුද්ධ ලැබීම් වාර්තා කළ ද, රජයට සහ පෞද්ගලික අංශයට සෘජු ආයෝජන ලෙස ලැබෙන විදේශීය ලැබීම් අඩුවීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ ලැබීම් අඩු විය. මෙම ප්‍රවණතාවලට අනුව, දළ නිල සංචිත, 2021 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 3.1ට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසය අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.8ක් දක්වා අඩු විය.

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි පැවති ද්‍රවශීලතාවයේ සැලකිය යුතු හිඟය විනිමය අනුපාතිකය මත අධිණඩි බලපෑම් ඇති කිරීම හමුවේ, 2022 වසරේ මාර්තු මස මුල සිට විනිමය අනුපාතිකයෙහි ක්‍රමානුකූල ගැළපීමක් සඳහා ඉඩ හැරීමට සිදු වූ අතර, පසුව ඇති වූ අහිතකර සමපේක්ෂණ අපේක්ෂාවන් හමුවේ විනිමය අනුපාතිකය සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය විය. ඒ අනුව, 2022 වසරේ අප්‍රේල් මස අවසානය වන විට එ. ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල 41.4%කින් සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය විය. විනිමය අනුපාතිකයේ සිදු වූ ඉහළ මෙන්ම අහිතකර සමපේක්ෂණ සැලකිල්ලට ගනිමින්, මහ බැංකුව 2022 වසරේ මැයි මස මැද භාගයේ සිට අවසර දෙනු ලැබූ ආන්තිකයක් සමඟ දෛනික විනිමය අනුපාතිකය පිළිබඳව වෙළඳපොළ මාර්ගෝපදේශ සැපයීම ආරම්භ කළේය. එතැන් සිට එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල යම් කිසි මට්ටමකට ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. ඒ අනුව, 2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මස අවසානය දක්වා වසර තුළ දී එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල 44.8%කින් අවප්‍රමාණය විය. ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විදේශීය අංශයේ තරඟකාරීත්වය තීරණය කරනු ලබන ව්‍යවහාර මුදල් වර්ග කිහිපයකින් සැදුම්ලත් පැසකට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ හැසිරීම් පිළිබිඹු කරන නාමික සඵල සහ මූර්ත

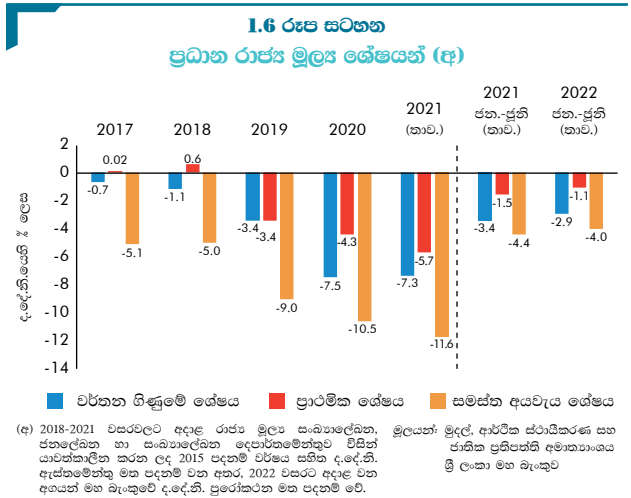
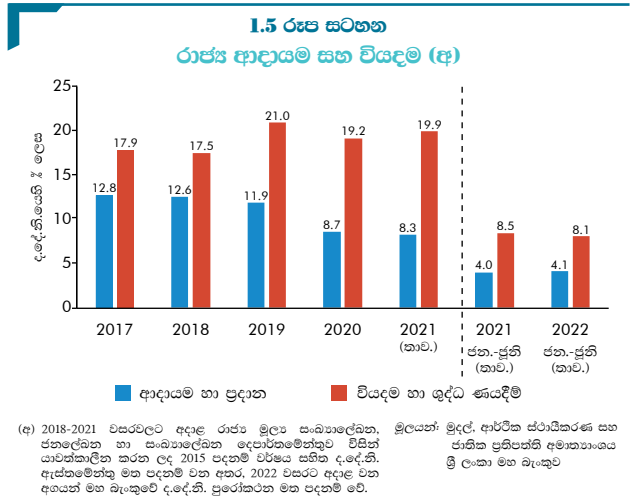
සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක, 2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස දහය තුළදී අඩු විය. මේ අතර, බැංකු පද්ධතියෙහි පැවති විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාවයේ උග්‍ර හිඟය හේතුවෙන් ආර්ථිකයේ ඇති වූ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ හිඟය සමනය කිරීම සඳහා සහාය ලබාදීමට මහ බැංකුව අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ ආනයනය සඳහා අඛණ්ඩව විදේශ විනිමය සැපයීම සිදු කළේය.

2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේදී රජය විසින් තෝරාගත් විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවන බව නිවේදන කිරීමත් සමඟ “සුර්ව දැනුම්දීමකින් යුතුව සිදු කළ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් අත්හිටුවීමෙන්” අනතුරුව ශ්‍රී ලංකාව 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේදී සාර්ව ආර්ථික ගැලපුම් වැඩසටහනක් සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීම මෙන්ම ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ද ආරම්භ කළේය. 2022 වසරේ සැප්තැම්බර් මස මුල දී විස්තීරණ ණය පහසුකමට ආර්ථික ගැලපුම් වැඩසටහනක් සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමඟ නිලධාරී මට්ටමේ එකඟතාවයකට එළඹුණු අතර, එම වැඩසටහන මැදි කාලීනව ආර්ථිකය තිරසාර වර්ධන මාවතකට යොමු කිරීම සඳහා සහාය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ ද සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත් කර ගෙන ඇති අතර, නිල ණය හිමියන් සමඟ මූල්‍යකරණ සහතික කිරීම් සම්බන්ධ සාකච්ඡා සිදු වෙමින් පවතී.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සම්බන්ධයෙන් ඇතිවන පීඩනය තීව්‍ර වීම පිළිබඳව නිසි සැලකිල්ලක් යොමු කරමින්, 2022 වසර තුළ දී රජය විසින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ අතර, මෙම ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිලාභ රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශක මගින් ඉදිරියේ දී පිළිබිඹු වනු ඇත. ඒ අනුව, අධිභාර බද්ද පැනවීම, මූල්‍ය සේවා මත පනවන එකතු කළ අගය

මත බදු අනුපාතිකය ඉහළ නැංවීම, 2022 වසරේ ජූනි මස 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එකතු කළ අගය මත බද්දෙහි සාමාන්‍ය අනුපාතිකය සහ විදුලි සංදේශ බද්ද ඉහළ නැංවීම ඇතුළුව, රජය විසින් 2022 වසරේ මුල් භාගය තුළ දී සැලකිය යුතු බදු ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දෙන ලදී. රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සීමිත වීම හේතුවෙන් 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දී වියදම් තාර්කිකරණ ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ද හඳුන්වා දෙන ලදී. හදිසි නොවන ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ අතිකාල ගෙවීම් හා නව සේවක බඳවා ගැනීම් ඇතුළු අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම් සීමා කිරීම මෙම වියදම් තාර්කිකරණ ක්‍රියාමාර්ගවලට ඇතුළත් විය. 2021 වසරේ අනුරූපී කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 715.3ක (ද.දේ.නි.යෙන් 4.0%ක්) පහළ මට්ටමේ රාජ්‍ය ආදායම සහ ප්‍රදානවලට සාපේක්ෂව, 2022 වසරේ මුල් භාගය තුළ දී රාජ්‍ය ආදායම සහ ප්‍රදාන රුපියල් බිලියන 919.5ක් (අැස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙන් 4.1%ක්) විය. ඉහළ ගිය දේශීය සහ විදේශීය උද්ධමනය මෙන්ම විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීම යනාදියෙන් අනෙක් අංශ මත සිදු වූ බලපෑමත් සමඟ සමාලෝචනයට ලක් කරනු ලබන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආදායම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග තුළින් රාජ්‍ය ආදායම ඉහළ ගියේය. වියදම් තාර්කිකරණ ප්‍රයත්නයන් ක්‍රියාත්මක කළ ද, ජනගහනයෙහි දිළිඳු සහ ආර්ථිකමය වශයෙන් අවදානමට ලක් විය හැකි කාණ්ඩ මත වසංගතයෙන් ඇති වූ බලපෑම් සමනය කිරීමට ගත් සහන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා දරන ලද අතිරේක වියදම් ඉහළ යෑම, දේශීය පොළී අනුපාතික ඉහළ යෑම, අධික උද්ධමනය සහ විනිමය අනුපාතිකය විශාල වශයෙන් අවප්‍රමාණය වීම නිසා භාණ්ඩ සහ සේවා සඳහා වියදම ඉහළ යෑම ඇතුළු අනෙකුත් සාධක වැනි අහිතකර වෙළඳපොළ ප්‍රවණතා මූලිකව හේතුකර ගෙන රාජ්‍ය වියදම අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. සමස්ත වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම්, නාමික වශයෙන් 2021 වසරේ අනුරූපී කාලපරිච්ඡේදය තුළ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,495.5ක (ද.දේ.නි.යෙන් 8.5%ක්)

සිට 2022 වසරේ මුල් භාගය තුළ දී රුපියල් බිලියන 1,822.1ක් (ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙන් 8.1%ක්) දක්වා 21.8%කින් ඉහළ ගියේය.

රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම තවමත් සම්පූර්ණයෙන් රජය වෙත ලැබී නොමැති බැවින්, නාමික වශයෙන් රාජ්‍ය ආදායමේ වර්ධනය වීම ඉක්මවා රාජ්‍ය වියදම් ඉහළ යෑම නිසා 2022 වසර මුල් භාගය තුළ දී සමස්ත අයවැය හිඟය සහ වර්තන ගිණුම් ශේෂය නාමික වශයෙන් පිරිහුණ ද, ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශක පුරෝකථනය කරන ලද ද.දේ.නි.යෙන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් කල යම් සාධනීය වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. ඒ අනුව, අයවැය හිඟය නාමික වශයෙන්, 2021 වසරේ අනුරූපී කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 780.2ට (ද.දේ.නි.යෙන් 4.4%) සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 902.7ක් (ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙන් 4.0%) දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාථමික හිඟය, 2021 වසරේ මුල් භාගයේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 273.2ක (ද.දේ.නි.යෙන් 1.5%ක්) සිට සමාලෝචනයට ලක් කරනු ලබන කාලය තුළ දී රුපියල් බිලියන 244.8ක් (ඇස්තමේන්තුගත ද.දේ.නි.යෙන් 1.1%ක්) දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, ඉදිරි කාලය තුළ දී සැලකිය යුතු තරම් විශාල රාජ්‍ය ආදායම් ප්‍රවාහයක් ලැබීමකින් හැර, පසුගිය දෙවසර ඇතුළත සහ 2022 වසරේ මෙතෙක් කාලයක් සඳහා හිඟව පවතින රජය විසින් නුදුරු කාලයේ දී කළ යුතු කිසියම් ගෙවීම් පියවීමක් සිදු වේ නම්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන් තවදුරටත් පිරිහීමට ලක් විය හැකිය.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සීමිත වීම හේතුවෙන්, රජය කැපී පෙනෙන බදු ප්‍රතිසංස්කරණ සහ වියදම් තාර්කිකරණ ක්‍රියාමාර්ග 2022 වසරේ හඳුන්වා දුන්නේය...

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් පහළ දැමීම සහ තෝරා ගත් විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රජය විසින් තාවකාලිකව අත්හිටුවීම නිසා ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ වෙත ඇති ප්‍රවේශය සීමා වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ දී, ශුද්ධ පදනම මත, රජය සම්පූර්ණයෙන් ම දේශීය මූල්‍ය මත රඳා පැවතුණේය. 2022 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට ජූනි මාසය අතරතුර කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී, ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය, 2021 වසරේ අනුරූපී කාලපරිච්ඡේදය තුළ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 759.0ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 947.1ක් වූ අතර, ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය, 2021 වසරේ අනුරූපී කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 21.2ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 44.4ක ආපසු

ගෙවීමක් ලෙස වාර්තා විය. වාණිජ බැංකු වෙත ආපසු ගෙවීම් සිදු කිරීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සඳහා බැංකු පද්ධතියෙන් සිදු කළ ණය ගැනීම් පහළ ගිය ද, මහ බැංකුව හරහා කළ ශුද්ධ මූල්‍යනය 2021 වසරේ මුල් භාගයේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 310.0ට සාපේක්ෂව, 2022 වසරේ එම කාලය තුළ දී රුපියල් බිලියන 1,000.0ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ඉහළ ගිය අයවැය හිඟයත්, එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි තියුණු අවප්‍රමාණය වීමත් හේතුවෙන් 2021 වසර අවසානයේ සිට 2022 වසරේ ජූනි මාසය අවසානය වන විට, මධ්‍යම රජයේ ණය 37.9%කින් පමණ සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ 12 වන දින ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය රාජ්‍ය ණය

ඉහළ ගිය අයවැය හිඟයත් සමඟ ඒ. ජ. ඩොලරයට එරෙහිව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි සිදු වූ තියුණු අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන්, 2022 වසරේ ජූනි මස අවසානය වන විට මධ්‍යම රජයේ ණය සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය...

සේවාකරණය සම්බන්ධව අන්තර්කාලීන ප්‍රතිපත්තිය නිවේදනය කිරීමෙන් අනතුරුව ගෙවිය යුතුව තිබූ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් කිහිපයක් පියවිය යුතු ආකාරය පිළිබඳ තීරණයට එළඹිය යුතුව ඇති පසුබිමක, මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය තොගය 2022 වසරේ ජූනි මාසය අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 24,264.4ක් දක්වා ළඟා වී ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 2021 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ ණය මට්ටම්වල සිට 2022 වසරේ ජූනි මාසය අවසානය වන විට, සමස්ත දේශීය ණය රුපියල් බිලියන 12,738.5ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 1,641.3කින් ඉහළ ගිය අතර, විදේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 11,525.9ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 5,033.7කින් ඉහළ ගියේය.

මුදල් අංශය

රුපියල අවප්‍රමාණය වීම, බනිජ තෙල් සහ අනෙකුත් ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම, දේශීය පරිපාලිත මිල ගණන් වෙනස්කිරීම් සහ දේශීය සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා හේතුවෙන් උද්ධමන පීඩන අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය අතර, උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ යෑමට ඇති හැකියාව වළක්වාලමින් උද්ධමන පීඩන මැඩපැවැත්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2022 වසර මුළුල්ලේ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන ගියේය. ඒ අනුව, 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයේ සිට ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, එනම්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම්

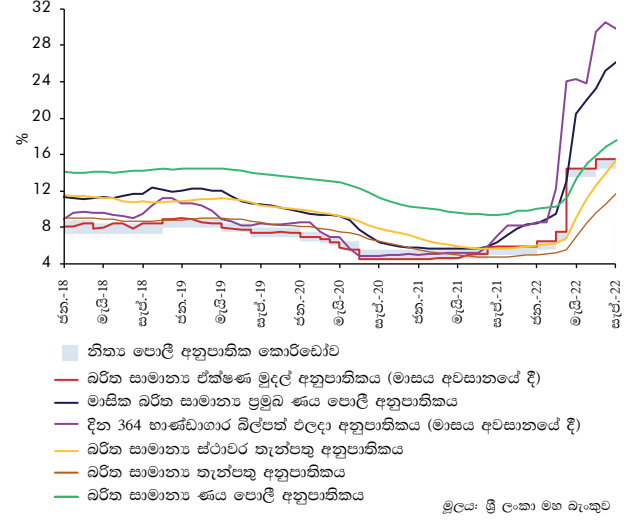
අනුපාතිකය, පිළිවෙළින්, 14.50%ක් සහ 15.50%ක් දක්වා ප්‍රතිශතයක 10කින් 2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මස අවසානය වන විට ඉහළ නැංවීය. ඉල්ලුම මත පදනම් වූ උද්ධමන පීඩන තවදුරටත් ඇති වීම වැළැක්වීම, අහිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා ඇති වීම වැළැක්වීම, විනිමය අනුපාතිකය ස්ථායී කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සහාය වීම සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ නිරීක්ෂණය වූ විෂමතා නිවැරදි කිරීමේ අරමුණින් 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පෙර නොවූ අන්දමින් ප්‍රතිශතයක 7කින් ඉහළ නැංවීම ද මීට ඇතුළත් වේ. මේ අතර, 2021 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 2කින් ඉහළ නැංවීම මෙන්ම රජයේ විදේශ ණය සේවාකරණ වගකීම් ආපසු ගෙවීමට දළ නිල සංචිත භාවිත කිරීම, මහජනතාව බැංකු පද්ධතියෙන් ව්‍යවහාර මුදල් ශුද්ධ වශයෙන් ආපසු ගැනීම, අඛණ්ඩව අත්‍යවශ්‍ය ආනයන මූල්‍යනය සඳහා මහ බැංකුව විසින් ශුද්ධ වශයෙන් විදේශ විනිමය විකිණීම, මහ බැංකුව විසින් විකුණුම්-ගැණුම් විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් (ශුද්ධ වශයෙන් කල් පිරෙන ණය) වෙත ඵලඹීම සහ මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීම වැනි 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ සිදු කළ අනෙකුත් ප්‍රවණතා සමඟ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාව සාපේක්ෂව හිඟ මට්ටම්වල අඛණ්ඩව පැවතුණි. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නැංවීම වෙළඳපොළ වෙත වේගයෙන් සම්ප්‍රේෂණය වීම සහ දේශීය බැංකු පද්ධතියේ හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව හේතුවෙන් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මෑත ඉතිහාසයේ වාර්තා වූ ඉහළම මට්ටම් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම මෙන්ම රජයේ ණය අවශ්‍යතාවය ඉහළ යෑම සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත

1.1 සංඛ්‍යා සටහන
මෛතෘලික මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2021 අගෝස්තු 19	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙළින්, 5.00% සහ 6.00% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ඊට අනුරූපව 9.00% දක්වා වැඩි විය.
2021 අගෝස්තු 19	2021 සැප්තැම්බර් මස 01 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 2.00කින් 4.00% දක්වා වැඩි කරන ලදී.
2022 ජනවාරි 20	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50කින්, පිළිවෙළින්, 5.50% සහ 6.50% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ඊට අනුරූපව 9.50% දක්වා වැඩි විය.
2022 මාර්තු 04	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 100කින්, පිළිවෙළින්, 6.50% සහ 7.50% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ඊට අනුරූපව 10.50% දක්වා වැඩි විය.
2022 මාර්තු 07	විනිමය අනුපාතිකය වෙනස් වීමකට ඉඩ සලසන ලදී.
2022 අප්‍රේල් 08	2022 අප්‍රේල් මස 08 වැනි දින ව්‍යාපාර කටයුතු අවසාන වන අවස්ථාවේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 700කින්, පිළිවෙළින්, 13.50% සහ 14.50% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ඊට අනුරූපව 17.50% දක්වා වැඩි විය.
2022 ජූලි 07	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 100කින්, පිළිවෙළින්, 14.50% සහ 15.50% දක්වා වැඩි කරන ලදී. බැංකු අනුපාතිකය ඊට අනුරූපව 18.50% දක්වා වැඩි විය.

- මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
- සටහන: මහ බැංකුව විසින් පහත පරිදි පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පැනවීම/සංශෝධනය කිරීම සිදු කරන ලදී.
- 2021.08.24 : බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත උපරිම සීමා පනවන ලදී.
 - 2021.12.30 : බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත පැනවූ උපරිම සීමා සංශෝධනය කරන ලදී (දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික හා සම්බන්ධ කරන ලදී).
 - 2021.12.31 : බලපත්‍රලාභී බැංකුවල දේපළ ඇපකර සහිත නිවාස ණය මත පැනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා සංශෝධනය කරන ලදී (බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය හා සම්බන්ධ කරන ලදී).
 - 2022.03.04 : බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තෝරාගත් ණය උපකරණ මත පැනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා වැඩි කරන ලදී.
 - 2022.03.11 : බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවෙහි විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත පැනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා ඉවත් කරන ලදී.
 - 2022.04.21 : බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තෝරාගත් ණය උපකරණ මත පැනවූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා ඉවත් කරන ලදී.

1.7 රූප සටහන
නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සහ තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික

කිරීම පිළිබඳ සාකච්ඡා මධ්‍යයේ වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්හි අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යෑම හේතුවෙන් අනෙකුත් පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්වීම්වලට අසමානුපාතිකව රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ද සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් 2022 වසරේ මාර්තු-මැයි මාසවල දී බැංකු පද්ධතිය මගින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණයෙහි ප්‍රසාරණයක් වාර්තා වූව ද, මුදල් තත්ත්වයන් දැඩි වීමත් සමඟ බැංකු පද්ධතිය මගින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය පහළ යෑම ආරම්භ වී 2022 වසරේ ජූනි මාසයේ සිට බැංකු පද්ධතිය මගින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව සංකෝචනය විය. ඒ අනුව, 2022 වසරේ අගෝස්තු මස අවසානය වන විට, පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන්

ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 12.0%ක් දක්වා පහළ ගිය අතර, රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කළ පසු, එම වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය ණය වර්ධනය 1.9%ක් පමණ දක්වා පහළ ගොස් ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය ආදායම අඩුවීම සහ විදේශීය මූල්‍ය ප්‍රභවයන් සඳහා වන ප්‍රවේශය සීමිත වීම මධ්‍යයේ රජය විසින් දේශීය මූල්‍යන මත, විශේෂයෙන් ම මහ බැංකු මූල්‍යන මත, අඛණ්ඩව රඳා පැවතීම පිළිබිඹු කරමින් බැංකු පද්ධතිය විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. දුර්වල මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ

වැටීම හේතුවෙන් 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ සිට පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය අඩු විය. පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ පැවති එහි ඉහළම අගය වන 20.0%ක සිට 2022 වසරේ අගෝස්තු මස අවසානය වන විට 14.0%ක් දක්වා පහළ ගියේය. රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කළ පසු පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2022 වසරේ අගෝස්තු මස අවසානය වන විට 5.8%ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

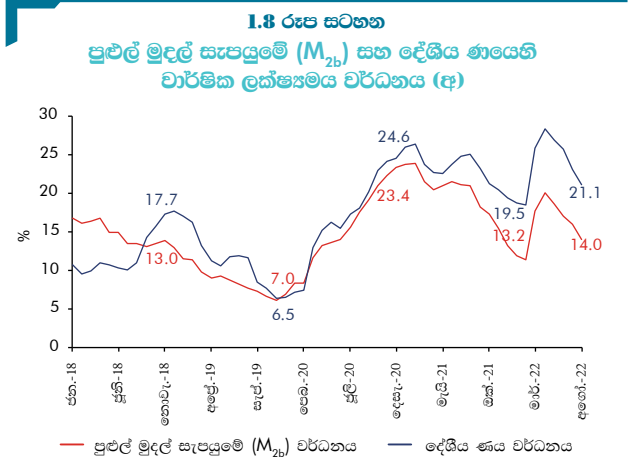
පෙර නොවූ අන්දමේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග වෙළඳපොළ වෙත වේගයෙන් සම්ප්‍රේෂණය වීම සහ දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව පිළිබිඹු කරමින් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය වර්ධනයේ කැපී පෙනෙන පහළ යෑමක් වාර්තා විය...

විදේශීය මුදලින් නාමනය කරන ලද ණය රුපියල් වලින් ගණනය කිරීමේ දී සිදු වූ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර බැංකු පද්ධතිය වෙතින් ලබා ගත් ණය ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පිරිහීම හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඛණ්ඩව පහත වැටුණි. රාජ්‍ය අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම සහ විදේශීය මුදලින් නාමනය කරන ලද ණය රුපියල් වලින් ගණනය කිරීමේදී සිදු වූ බලපෑම මධ්‍යයේ වුවද පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය සංකෝචනය වීම සහ බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහත

මූල්‍ය අංශය

2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ ආර්ථිකයෙහි පැවති අර්බුදකාරී තත්ත්වයන් මධ්‍යයේ මූල්‍ය අංශයේ ස්ථායීතාව අභියෝගයට ලක් විය. බැංකු අංශය වත්කම් අනුව වර්ධනයක් වාර්තා කළද, විදේශ විනිමය අර්බුදය සහ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, විශේෂයෙන් ම විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාව සහ ණය කලඹේ ගුණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන්, මූල්‍ය අංශය වෙත අභියෝග එල්ල කරනු ලැබීය. 2022 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අට තුළ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල කාර්යසාධනය වර්ධනය වූ අතර,

2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ ආර්ථිකයේ පැවති අර්බුදකාරී තත්ත්වය මධ්‍යයේ මූල්‍ය අංශයේ ස්ථාවරත්වය අභියෝගයට ලක් විය...

(අ) 2022 මාර්තු සිට මැයි දක්වා කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම එම කාලය තුළ මුදල් හා ණය සමස්ත ඉහළ නැංවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යන ලදී. තවද, 2022 වසරේ පෙබරවාරි මස මුල සිට දැඩි ලෙස පහත වැටීමක් පෙන්නුම් කළ කොටස් වෙළඳපොළ 2022 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ සිට තරමක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ පැවති අභියෝගාත්මක තත්ත්ව මධ්‍යයේ වුව ද, වසර තුළදී මූල්‍ය යටිතල පහසුකම් අංශය සුමට ක්‍රියාකාරීත්වයක් තහවුරු කළේය. මේ අතර, නව බැංකු පනත ඇතුළු ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිත ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් මගින් මූල්‍ය අංශයේ නෛතික සහ නියාමන රාමුව ද ශක්තිමත් කරමින් පවතී.

1.2 ජාත්‍යන්තර ආර්ථික පසුබිම

ඉහළ උද්ධමනය, දැඩි මූල්‍ය තත්ත්වයන්, භූ-දේශපාලන ආතතීන්ගේ අහිතකර බලපෑම්, කොවිඩ්-19 වසංගතයේ අඛණ්ඩ බලපෑම්, අපේක්ෂිත ගෝලීය අවපාතය මගින් මතුවන ගැටලු සහ ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය වැනි සැලකිය යුතු අභියෝග ගණනාවක් මගින් ගෝලීය ආර්ථිකය කෙරෙහි බලපෑම් ඵල්ල වි ඇත. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් 2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කළ ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මට අනුව, ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය 2021 වසරේ දී වාර්තා වූ 6.0%ක සිට 2022 වසරේ දී 3.2%ක් දක්වා සහ 2023 වසරේ දී 2.7%ක් දක්වා පහත වැටෙනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. 2007/08 වසරවල ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදය සහ කොවිඩ්-19 වසංගතයේ උච්චතම අවධිය හැරුණු විට, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද දුර්වලම ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථනය මෙය වේ. ඒ අනුව, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, යුරෝ කලාපය සහ චීනය ඇතුළු ලෝකයේ විශාලතම ආර්ථිකයන්හි සිදු

වූණු ප්‍රධාන ආර්ථික පසුබෑම්වල බලපෑම් හේතුවෙන් දුර්වල ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනයක් අපේක්ෂා කෙරේ. මේ වන විට ලෝක ආර්ථිකයන්ගෙන් තුනෙන් එකක් පමණ අඛණ්ඩව කාර්තු දෙකක් සඳහා සෘණ ආර්ථික වර්ධනයකට මුහුණ දී ඇති අතර, එය තාක්ෂණික වශයෙන් 'ආර්ථික අවපාතයක්' තත්ත්වයක් පෙන්නුම් කරයි. මෙම වර්ධනයන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2021 වසරේ දී 5.2%ක් වූ දියුණු ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය 2022 වසරේ දී 2.4%ක් සහ 2023 වසරවල දී, පිළිවෙළින්, 2.4%ක් සහ 1.1%ක් දක්වා මන්දගාමී වනු ඇතැයි ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම මගින් පුරෝකථනය කරනු ලබයි. ප්‍රධාන වශයෙන් වැය කළ හැකි මූර්ත ආදායම පහත වැටීම සහ නේවාසික ආයෝජන සඳහා වන අධික වියදම් හේතුවෙන්, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික වර්ධනය 2021 වසරේ දී වූ 5.7%ක සිට 2022 සහ 2023 වසරවල දී, පිළිවෙළින්, 1.6%ක් සහ 1.0%ක් දක්වා පහත වැටෙනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. යුරෝ කලාපය තුළ, ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථනයන් 2021 දී පැවති 5.2%ක සිට 2022 වසරේ දී 3.1%ක් දක්වා සහ 2023 වසරේ දී 0.5%ක් දක්වා පහත දමා ඇත. සංවර්ධිත රටවලට සාපේක්ෂව නැගී එන වෙළඳපොළවල අඩු ආර්ථික වර්ධනයක් පිළිබිඹු කරමින්, නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය 2021 වසරේ දී වූ 6.6%ක සිට 2022 දී 3.7%ක් දක්වා මන්දගාමී වන අතර, 2023 වසරේ දී එම මට්ටමෙහි ම පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් සංවරණ සීමා පැනවීම සහ පහළ යන දේපළ වෙළඳපොළ මිල ගණන් හේතුවෙන් චීනයේ ආර්ථික වර්ධනය පහත වැටීම පිළිබිඹු කරමින්, 2021 වසරේ දී 7.2%ක් වූ නැගී එන සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආසියාවේ ආර්ථික වර්ධනය, 2022 වසරේ දී 4.4%ක් සහ 2023 වසරේ දී 4.9%ක් වනු

1.2 සංඛ්‍යා සටහන

තෝරාගත් මහ බැංකුවල ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්වීම්

රට	ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය	% අවසානයේදී			
		2019	2020	2021	2022 ඔක්.
ශ්‍රී ලංකාව	නිතර තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	7.00	4.50	5.00	14.50
	නිතර ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	8.00	5.50	6.00	15.50
නැගී එන ආර්ථික	ඉන්දියාව	5.15	4.00	4.00	5.90
	මැලේසියාව	3.00	1.75	1.75	2.50
	තායිලන්තය	1.25	0.50	0.50	1.00
	චීනය	4.15	3.85	3.80	3.65
	ඉන්දුනීසියාව	5.00	3.75	3.50	4.75
	පිලිපීනය	4.00	2.00	2.00	4.25
	දියුණු ආර්ථික				
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතිකය	1.50 - 1.75	0.00-0.25	0.00-0.25	3.00-3.25
එක්සත් රාජධානිය	බැංකු අනුපාතිකය	0.75	0.10	0.25	2.25
යුරෝපා මහ බැංකුව	ප්‍රතිමූල්‍යන අනුපාතිකය	0.00	0.00	0.00	2.00
ජපානය	එක්දින ඒක්ෂණ අනුපාතිකය	-0.10	-0.10	-0.10	-0.10
කැනඩාව	එක්දින අනුපාතිකය	1.75	0.25	0.25	3.75
ඕස්ට්‍රේලියාව	මුදල් අනුපාතිකය	0.75	0.10	0.10	2.60
ස්වීඩනය	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය	-0.25	0.00	0.00	1.75

මූලාශ්‍රය: අදාළ මහ බැංකුවල වෙබ් අඩවි

ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. එන ආර්ථිකයේ වර්ධනය 2021 වසරේ දී වාර්තා වූ 8.1%ක සිට 2022 වසරේ දී 3.2%ක් දක්වා සහ 2023 වසරේ දී 4.4%ක් දක්වා මන්දගාමී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2021 වසරේ දී වාර්තා වූ 8.7%ක ආර්ථික වර්ධන වේගයට සාපේක්ෂව, 2022 සහ 2023 වසරවල දී ඉන්දියාවේ ආර්ථික වර්ධන අපේක්ෂාවන් 6.8%ක් සහ 6.1%ක් ලෙස සංශෝධනය කර ඇත.

**අඩුණ්ඩුව පවත්නා
හු-දේශපාලනික අර්බුද
හේතුවෙන් භාණ්ඩ මිල මත වන
බලපෑම්, ගෝලීය උද්ධමන පීඩන
ඉහළ යෑම සහ ප්‍රධාන මහ බැංකු
විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම
යන කරුණු හේතුවෙන් ඉදිරියේ දී
ආර්ථික අවපාත තත්ත්වයකට ගෝලීය
ආර්ථිකය මුහුණ දිය හැකිය...**

පසුගිය දශක දෙක තුළ දක්නට ලැබුණු ඉහළ ම ගෝලීය උද්ධමනය වාර්තා වීම හේතුවෙන් වේගවත් ලෙස මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම අත්‍යවශ්‍ය විය. 2021 වසරේ සිට, උද්ධමනය අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා වේගයෙන් හා ස්ථාවර ලෙස වැඩි වී ඇති අතර, 2022 වසරේ දී දියුණු ආර්ථිකයන්හි උද්ධමනය 1982 වසරේ සිට වාර්තා වූ ඉහළ ම මට්ටමට ළඟා විය. ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මෙහි පුරෝකථනයට අනුව, 2021 වසරේ දී 3.1%ක් වූ දියුණු ආර්ථිකයන්හි උද්ධමන අනුපාතිකය, 2022 වසරේ දී 7.2%ක් දක්වා වේගවත් වී, ඉන්පසුව 2023 වසරේ දී 4.4%ක් දක්වා මන්දගාමී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2021 වසරේ දී 5.9%ක් වූ නැගී එන වෙළඳපොළවල සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි උද්ධමනය 2022 වසරේ දී 9.9%ක් දක්වා වේගවත් වී 2023 වසරේ දී 8.1%ක් දක්වා තරමක් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ඉහළ උද්ධමන මට්ටම්වල බලපෑම ලොව පුරා සියලුම ආර්ථික පාර්ශ්වකරුවන්ට දැනුණ ද, පරිභෝජනයෙන් අඩක් ම ආහාර සඳහා වැය කරන අඩු ආදායම්ලාභී රටවලට මෙම මිල ගණන්වල වර්ධනයන් දැඩි බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. විශේෂයෙන් ම, මෙම ආර්ථිකයන්හි දරිද්‍රතා රේඛාවට පහළින් ජීවත් වන ජනගහනයෙන් සැලකිය යුතු කොටසකගේ සමාජ ආර්ථික යහපැවැත්මට සහ ජීවන තත්ත්වයන්ට දැඩි ලෙස බලපානු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, බොහෝ නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් දැනටමත් සැලකිය යුතු බාහිර අභියෝගවලට මුහුණ දී සිටින අතර, එ.ජ. ඩොලරයෙහි වටිනාකම සැලකිය යුතු ලෙස අතිප්‍රමාණය වීම මගින් දේශීය මිල මත ඇති කරන පීඩනය උග්‍ර කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බොහෝ රටවල ජීවන වියදම වැඩි වී ඇත. මෙම ඉහළ යන මිල පීඩනයන් මූර්ත ඉපැයීම්

අඩු වීම හෝ ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ නුදුරු අනාගතයේ දී සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරත්වය තවදුරටත් දුර්වල කරනු ඇති බව ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම ප්‍රකාශනය මගින් අවධාරණය කර ඇත. ලොව පුරා මහ බැංකු මේ වන විට මිල ස්ථායීතාවය නැවත ළඟා කර ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇතත්, ආර්ථික අවපාත බලපෑම් සහ වේගවත් ලෙස ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ ප්‍රතිලාභ අතර සමතුලිතතාවය නිසි ලෙස සලකා බැලීමෙන් සමහර ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් දැනටමත් ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම තරමක් දුරට ලිහිල් කිරීම හේතුවෙන්, ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම සිදුවන වේගය මතභේදයට තුඩු දෙන ප්‍රධාන කරුණක් ලෙස පවතී.

1.3 අපේක්ෂිත වර්ධනයන්

නිදහස ලැබීමෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වූ අඩු ම ආර්ථික වර්ධන මට්ටම් සහ ඉතිහාසයේ වාර්තාවන ඉහළ ම උද්ධමන මට්ටම් සමඟ තීව්‍ර වූණු ආර්ථික අවදානම්වලින් සහ සැලකිය යුතු මට්ටමේ ආර්ථික මන්දගාමීත්වයෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකාවට ආර්ථික ස්ථායීතාව කෙටි කාලීනව නැවත ළඟා කරගැනීමට හැකිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආර්ථිකයේ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන්ට සමාජ මෙන්ම ආර්ථික වශයෙන් දුෂ්කර හැඩගැසීම්වලට මුහුණ දීමට සිදු වුව ද, රජය සහ මහ බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙන ලද ආර්ථික ස්ථායීකරණ ක්‍රියාමාර්ග සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම තවදුරටත් අත්‍යවශ්‍යව පවතී.

**කෙටි කාලීනව අතිශය දුෂ්කර
සමාජ සහ ආර්ථික ගැළපීම්
සිදු කිරීම අවශ්‍ය වුව ද, රජය සහ
මහ බැංකුව විසින් හඳුන්වා දෙන
ලද ආර්ථික ස්ථායීකරණ ක්‍රියාමාර්ග
සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම ආර්ථිකය
ස්ථාවර ලෙස යථා තත්ත්වයට පත්
කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ...**

මෑත කාලීනව හඳුන්වා දුන් රාජ්‍ය මූල්‍ය හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග තුළින් කෙටි කාලීනව ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී විය හැකි වුව ද, එමගින් උද්ධමනය පාලනය කිරීමට සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීමට සහාය සලසමින්, පාරිභෝගික ඉල්ලුම අඩු කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, එවැනි පියවර මගින් දිගු කාලයක් පුරා මුල් බැස ගත් ව්‍යුහාත්මක ගැටලු සඳහා පුළුල් හා සාර්ව මට්ටමින් කාර්යක්ෂම විසඳුම් ලබා දෙමින් මැදි කාලීනව ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට සහ වඩාත් තිරසාර වර්ධන මාවතක් කරා ගමන් කිරීමට සහාය සලසනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සාර්ථක ලෙස සහ නිසි

කලට සම්පූර්ණ කිරීම හා සමගාමීව, ජා. මු. අරමුදලේ විස්තීරණ ණය පහසුකම යටතේ සැලසුම් කරන ලද සාර්ථක ආර්ථික ගැලපීම් සහ ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ සමඟ පුළුල් ලෙස අනුකූල වන දැඩි ආර්ථික ස්ථායීකරණ රාමුවක් ක්‍රියාවට නැංවීම ආර්ථිකයේ ප්‍රගතිය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මෙතෙක් වාර්තා වී ඇති විශාලතම ආර්ථික සංකෝචනය වාර්තා කරමින්, 2022 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 8.0%කින් පමණ තියුණු ලෙස සංකෝචනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. දැඩි විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් හමුවේ අමුද්‍රව්‍ය හිඟ වීම, ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, විදුලිබල හා බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයේ පවතින අවදානම් මෙන්ම, මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම යනාදියෙහි ඒකාබද්ධ බලපෑම මගින් 2022 වසරේ දී සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය මත ඍණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආර්ථිකයේ දැනට පවතින සාර්ව ආර්ථික දුර්වලතාවන්හි කල් පවත්නා බලපෑම්, බදු ඉහළ නංවමින් දේශීය බදු ව්‍යුහයෙහි සිදු කරන ලද සැලකිය යුතු ප්‍රතිසංස්කරණ සහ උද්ධමන පීඩන හා භූ-දේශපාලනික පීඩන මගින් වෙළඳ භාණ්ඩ මිල මත ඇති කෙරෙන දැඩි බලපෑම් වැළැක්වීම සඳහා ලොව පුරා ප්‍රධාන මහ බැංකු විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීම පදනම්ව ගෝලීය ආර්ථිකයේ සිදු විය හැකි මන්දගාමී වීම හේතුකොටගෙන, 2023 වසරේ දී, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථාතත්ත්වයට පත් වීම මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, අපේක්ෂිත සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන සමඟ, ආර්ථිකයට වර්ධනය වීම සඳහා හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමට මඟ පාදමින් 2024 වසරේ සිට ආර්ථික වර්ධන වේගය ක්‍රමයෙන් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආර්ථිකය පිළිබඳ විශ්වාසය යළි ගොඩ නැංවීමට සහ මෙම තීරණාත්මක අවධියේ දී එහි විභවයන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීමට රජය සහ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ගේ ස්ථිර කැපවීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මැදි කාලීනව, ආර්ථිකයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ප්‍රතිපත්තිමය පරිවර්තනයන් සහ ක්‍රියාමාර්ග දායක වනු ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් ගත් කල පිරිවැය කාර්යක්ෂම සහ තිරසාර ලෙස ආර්ථිකයේ බලශක්ති සුරක්ෂිතතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් වැඩි වශයෙන් භාවිත කිරීම සඳහා රජය ගනු ලබන ප්‍රයත්නයන් ප්‍රධාන මූලපිරීමක් වේ. එසේම, දකුණු ආසියානු කලාපය තුළ ඉහළ සුවිශේෂත්වයක් සහ ආකර්ෂණීය බවක් උසුලන කොළඹ වරාය නගරය සහ කොළඹ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය මධ්‍යස්ථානයට අදාළව නීතිමය රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෑත කාලීනව ගනු ලැබූ

පියවර මගින්, ඉදිරි කාලය තුළ දී විදේශීය ඍජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මීට අමතරව, රජය විසින් සැලසුම් කර ඇති සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් යෝජනා කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ ගණනාවක් මගින් පවතින මානව ප්‍රාග්ධනයේ හා ස්වාභාවික සම්පත් සම්භාරයෙහි විභවතාව උපයෝජනය කර ගැනීමට සහාය සැලසෙන පරිදි ආර්ථිකයේ ඵලදායී නිෂ්පාදන විභවය වැඩිදියුණු කිරීමට උපකාරී වනු ඇත.

ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයන් තවදුරටත් අයහපත් වීමේ සම්භාවිතාව සමඟ ශ්‍රී ලංකාවට ණය දීමට ඉදිරිපත් විය හැකි ජාත්‍යන්තර ණය දෙන්නන් සහ ආයෝජකයින්ගේ තත්ත්වය දුර්වල කරනු ඇති බැවින් කෙටි කාලීනව ආර්ථිකයේ විදේශීය අංශයට බාධාවන්ට මුහුණ දීමට සිදු වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, අපේක්ෂිත ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීරණ ණය පහසුකම සමඟින් ආර්ථිකයට බහුපාර්ශ්වික නියෝජිත ආයතන ගණනාවක් ඇතුළුව විවිධ පාර්ශ්වවලින් සැලකිය යුතු මූල්‍ය සහායයන් හිමිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, සාර්ථක ආර්ථික පුනර්ජීවන වැඩසටහනක් හා එක්ව, වෙළඳපොළ බලවේග මත පදනම්ව විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීම සඳහා වැඩි නම්‍යශීලීභාවයක් තහවුරු කිරීම තුළින් විදේශ විනිමය ගලා ඒම් කෙරෙහි ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආර්ථිකයේ වෙළඳ භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන, සංචාරක කර්මාන්තය, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ සහ විදේශීය ඍජු ආයෝජන ආදී වූ විදේශීය අංශය තුළ දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ ප්‍රධාන ගාමක ක්ෂේත්‍ර ලෙස පැවති අංශ මූලික කරගත් ආර්ථික වර්ධනයක් සහතික කිරීමෙහිලා මෙම වර්ධනයන් මූලාරම්භයක් වනු ඇත.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, රාජ්‍ය ණය තිරසාර මට්ටමකට ගෙන ඒම සඳහා දරන ප්‍රයත්නයන් හා සමාන්තරව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන යටතේ නියම කෙරෙන ආර්ථික සහ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිසංස්කරණ දැඩිව ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින්, කෙටි කාලීන සිට මැදි කාලීන කාල පරාසය තුළ ශ්‍රී ලංකාවෙහි රාජ්‍ය මූල්‍ය තිරසාරබව ළඟා කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවෙනු ඇත. මේ හා සම්බන්ධව, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් දැනටමත් ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර, තවත් ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ඉදිරියේ දී ක්‍රියාත්මක වනු ඇත. ප්‍රධාන උපයෝගිතා සැපයුම්කරුවන් සඳහා පිරිවැය ආවරණය කෙරෙන මිල සූත්‍ර අනුගමනය කිරීම ඇතුළුව රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් සඳහා ක්‍රමෝපායන් සැකසීම අරමුණු කරගත් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ බදු ව්‍යුහයේ සිදු විය යුතු ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් ද,

මෙම පියවර අතරට ඇතුළත් වේ. 2022 වසරේ මෙතෙක් දුරට හඳුන්වා දුන් බදු ප්‍රතිසංස්කරණ තුළින් ඉහළ ආදායම් උත්පාදනයක් සිදු වනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වුව ද, මෙම ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම්වල සම්පූර්ණ ප්‍රතිලාභය අත් විඳීමට හැකිවනුයේ ඉදිරි වසරේ මුල් භාගයේ සිට වන අතර, එමගින් ද.දේ.නි.යෙන් 11%ක් පමණ දක්වා රාජ්‍ය ආදායම වර්ධනය වී ප්‍රාථමික ශේෂයේ යහපත් වර්ධනයක් සිදු වනු ඇතැයි අපේක්ෂිත ය. වර්තමානයේ දී ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින, රාජ්‍ය ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය මගින් සියලු ණයහිමියන්ගෙන් ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිත සහාය ද සමඟ රජයේ ණය බර කළමනාකරණය කළ හැකි මට්ටමක් දක්වා අඩු වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, දැඩි රාජ්‍ය මූල්‍ය විනය, වැඩිදියුණු කළ බදු පරිපාලනය ඇතුළු ආදායම් ඉහළ නැංවීමේ දැඩි ක්‍රියාමාර්ග සහ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යවසායයන් තුළ ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම තුළින් ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමෙන් පසු කාල සීමාව තුළ තවදුරටත් ණය එක්රැස් වීම අවම කිරීමටත් රාජ්‍ය මූල්‍ය තිරසාරභාවය ළඟා කර ගැනීමට අවශ්‍ය අවකාශ ලැබේ. ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය යළි ගොඩනැගීමට සහ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා විදේශීය මූල්‍යන ප්‍රවේශ යළි විවෘත කර ගැනීමට ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කටයුතු අප්‍රමාදව සම්පූර්ණ කිරීම මෙන්ම, රාජ්‍ය මූල්‍ය විවක්ෂණභාවය සහතික කිරීම ඔස්සේ මැදි කාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය හා ණය තිරසාරබව අත්කර ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. මෙම ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ ද්‍රවශීලතා පීඩනය ලිහිල් වනු ඇති අතර, මහ බැංකුව හරහා අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සීමා කළ හැකි වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන ණයහිමියන් විසින් ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට එකඟ නොවීමේ ගැටලු මතු වුවහොත්, එමගින් ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියට බාධා ඇති වනු ඇති අතර, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ ක්‍රියාවලියට එය බලපානු ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෑතක දී වාර්තා වූ ඉහළ උද්ධමන මට්ටම් සහ මන්දගාමී ආර්ථික කටයුතු අනෙකුත් අංශ කෙරෙහි විහිදුණු බලපෑමක් ඇති කර ඇති පසුබිමක, පෙර නොවූ මට්ටමේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ප්‍රයත්න මගින් කුටුම්භයන්හි වැය කළ හැකි ආදායමට බලපෑම් එල්ල විය හැකි අතර, එමගින් කොවිඩ්-19 වසංගතයටත් පෙර සිට පැවති ආදායම් විෂමතා තවදුරටත් උග්‍ර කෙරෙනු ඇත. මැනවින් ඉලක්කගත කළ, ප්‍රමාණවත් මට්ටමේ සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග ඔස්සේ පිළියම් නොයෙදුවහොත්, ඉහත ප්‍රවණතා තුළින් ආදායම් විෂමතාවන්හි වක්‍රීය බලපෑම් නිර්මාණය විය හැකි අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කුටුම්භයන්හි එලදායී ධාරිතාව පිරිහීමටත්, එතුළින් දැනට පවතින අසමානතා තවදුරටත් උග්‍ර වීම හරහා දිගු කාලීන වශයෙන් කුටුම්භවල ජීවන තත්ත්වය කෙරෙහි අයහපත් බලපෑම් සිදු කරනු ඇත. බහුපාර්ශ්වික

නියෝජ්‍යතායනන මගින් ලබා දෙන මූල්‍යමය සහාය සහ අනෙකුත් ණය දීමේ මූලාශ්‍රයන්ගෙන් නුදුරු අනාගතයේ දී ලැබීමට අපේක්ෂිත මූල්‍යමය සහාය මගින් එවැනි දරිද්‍රතාවන්ට අදාළ විෂම වක්‍ර නිර්මාණය වීම අවම කිරීමට උපකාරයක් වනු ඇත.

දැඩි මුදල් සහ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව පිළිබිඹු කරමින් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික නුදුරු කාලීනව ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ස්ථායීකරණ ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම තුළින් ආර්ථික තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු වීමත් සමඟ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මැදි කාලීනව පහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තරගකාරී ඉහළ තැන්පතු පොලී අනුපාතික මගින් බැංකු පද්ධතිය වෙත සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල් නැවත ආකර්ෂණය කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ඉහළ වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් ණය ලබා ගැනීමට ඇති කැමැත්ත අඩු වීමත් සමඟ පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දී ඇති සමස්ත ණය තොගය සංකෝචනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික නුදුරු කාලීනව ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ස්ථායීකරණ ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් ආර්ථික තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු වීමත් සමඟ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මැදි කාලීනව පහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ...

මේ අතර, අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ මෙන්ම පිරිවැය පිළිබිඹු කෙරෙන මිල සූත්‍ර හඳුන්වාදීම ඇතුළු රජය සතු පාඩු ලබන වාණිජ ව්‍යාපාරවල ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාමාර්ග මගින් රාජ්‍ය අයවැය මත පීඩනය ක්‍රමානුකූලව අඩු කිරීමටත් එමගින් ඉදිරි කාලය තුළ දී රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර බැංකු මූල්‍යන, විශේෂයෙන් ම මහ බැංකු මූල්‍යන මත අධික ලෙස රඳා පැවතීම අඩු කිරීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, ඉදිරි කාලය තුළ දී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම පාලනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එහි විදේශ සංචිත ක්‍රමානුකූලව නැවත ගොඩනගා ගැනීමට දරන ප්‍රයත්න මධ්‍යයේ, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ඇතැම් විදේශීය වගකීම් අඩු කිරීමත් සමඟ ඉදිරි කාලය තුළ දී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ගෝලීය ප්‍රවණතාවලට අනුකූලව ඇතැම් වෙළඳ භාණ්ඩවල පරිපාලිත මිල ගණන් පහළ යෑමත් සමඟ දේශීය වෙළඳ භාණ්ඩවල මිල ගණන් පහළ යෑමට ඇති

හැකියාව, කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළව දේශීය සැපයුම් තත්ත්ව වැඩිදියුණු වීම සහ දැඩි මුදල් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්ව හේතුවෙන් සමස්ත ඉල්ලුම් පීඩන පහළ යෑම මෙන්ම, හිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම මගින් මතුපිට උද්ධමනය ඉදිරි කාලය තුළ දී පහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෑතකදී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද බදු සංශෝධන මගින් නුදුරු කාලීනව උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ යෑමේ අවදානමක් ඇති කළ හැකි වුව ද, එවැනි ප්‍රතිපත්තිවල මැදි කාලීන සහ දිගු කාලීන බලපෑම් මහ බැංකුවේ මිල ස්ථායීතා අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

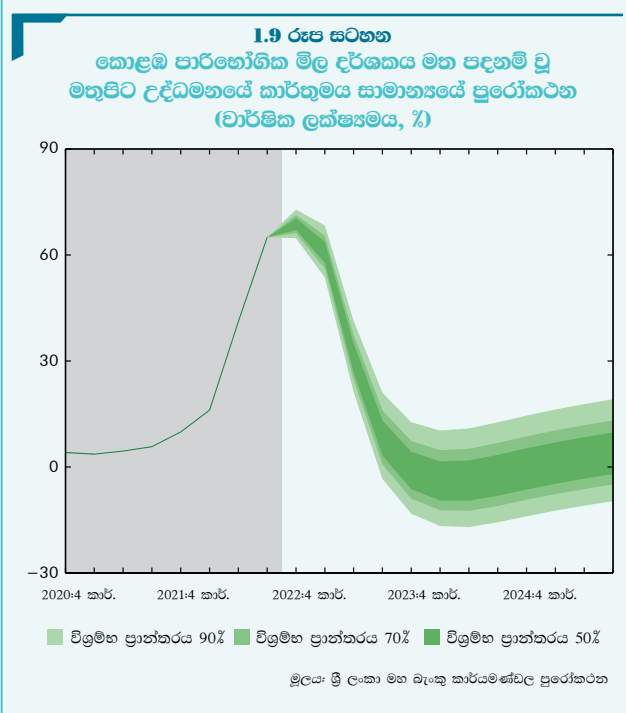
උද්ධමනය පහළ යෑමේ ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීම සඳහා උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීම ආර්ථිකය වන බැවින් මහ බැංකුව විසින් ආර්ථිකයේ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් සමග වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වයන්

සුදුසු ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග සහ වෙළඳ භාණ්ඩ හා ආහාර මිල ගණන්හි අපේක්ෂිත පහළ යෑම මගින් සහාය ලබමින් මතුපිට උද්ධමනය 2023 වසරේ මුල් කාලයේ සිට අපේක්ෂිත උද්ධමනය පහළ යෑමේ ක්‍රියාවලිය අනුගමනය කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ...

පිළිබඳ මනා සම්බන්ධීකරණයක් සහිතව එලදායී සහ විනිවිදභාවයෙන් යුතු සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියක අඛණ්ඩව නිරත වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, පහළ යන

ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ප්‍රවණතාවලට අනුකූලව දේශීය මිල වෙනස් නොකළහොත් මිල පීඩන අඛණ්ඩව පැවතිය හැකිය. එමගින් ද උද්ධමනය පහළ යෑමේ ක්‍රියාවලිය ප්‍රමාද වනු ඇත. එබැවින්, උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීමට මෙන්ම රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවල කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මූලික වශයෙන් පරිපාලිත බලශක්ති මිල සඳහා විනිවිදභාවයෙන් යුතු හා වෙළඳපොළ පදනම් කරගත් මිල වෙනස් කිරීම් සිදු කිරීම වැදගත් වේ.

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සංකෝචනය වීම, ස්වෛරීත්ව ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, ඉහළ පොලී අනුපාතික වාතාවරණය, බදු සංශෝධන සහ රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත බැංකු අංශය මගින් ඉහළ ණය ලබාදීම් හේතුවෙන් වත්මන් ආර්ථික වාතාවරණය හමුවේ මූල්‍ය අංශය සැලකිය යුතු අභියෝගවලට මුහුණ දීමේ හැකියාවක් පවතී. වර්තමානයේ දී, පවතින අහිතකර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ණය හානි සහිත ණය ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබෙන අතර, අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා මූල්‍ය අංශය විසින් ණයගැතියන්ට සහන ලබා දීම සිදු කළ ද පවතින දුර්වල ආර්ථික තත්ත්වයන් හමුවේ අක්‍රීය ණය තවදුරටත් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, 2022 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වන මාස අට තුළ බැංකුවල ප්‍රාග්ධන මට්ටම අවම ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවලට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. 2022 වසර අවසානයේ අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීමට නොහැකි බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා වැඩි දියුණු කළ අවම ප්‍රාග්ධන

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ.

උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහන (Fan chart) මගින් මූලික පුරෝකථන පර්යේෂණය වටා පවතින අවිනිශ්චිතතාව ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන පරිදි වූ විගුම්භ පරාස භාවිත කිරීමෙන් විදහා දැක්වේ. රූප සටහනේ දැක්වෙන විගුම්භ ප්‍රාන්තර (Confidence Intervals, CI) මගින් මැදිකාලීන උද්ධමනය විචලනය විය හැකි අගය පරාසයන් දක්වයි. විශේෂයෙන්, තද කොළ පැහැති ප්‍රදේශය සියයට 50 විගුම්භ ප්‍රාන්තරය දක්වන අතර, එමගින් උද්ධමනයේ සැබෑ අගය මෙම පරාසය තුළ පැවතීමේ සියයට 50ක සම්භාවිතාවයක් පවතින බව පෙන්වයි. විගුම්භ පරාසයන් මගින් උද්ධමනය දීර්ඝ කාලයකට පුරෝකථනය කිරීමේ දී ඇතිවිය හැකි අවිනිශ්චිතතාවයේ ඉහළ යෑම පෙන්වයි.

2022 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ පුරෝකථන වාරයේ සිදුකළ උපකල්පන, විනිශ්චයන් සහ පවතින දත්ත පුරෝකථන මගින් පිළිබිඹු කෙරේ. ක්‍රමයෙන් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂිත ගෝලීය ඉන්ධන සහ ආහාර මිල පිළිබඳ වන වර්තමාන පුරෝකථන සහ එම අඩු වන මිල මට්ටම් දේශීය මිල ගණන් වලින් පිළිබිඹු වනු ඇතැයි වන අපේක්ෂාවන්; ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ හමුදාකරුවන්ගේ විභව මට්ටමට වඩා පහත් වර්ධන මට්ටම්; සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ වත්මන් සහ අපේක්ෂිත මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මගින් හැඟවෙනු ලබන ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන් දැඩි වීම මත මෙම පුරෝකථන රඳා පවතී. තවද, ආර්ථික ආකෘති මගින් ලබාදෙන පොලී අනුපාත මාර්ගය අනුගමනය කිරීම සහ මැදි කාලීන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්ක සපුරා ගැනීම පුරෝකථනය කර ඇති උද්ධමන මට්ටම් ලෙස කර ගැනීම සඳහා වන අත්‍යවශ්‍ය අංග වේ. එපමණක් නොව, 2023 වසරේ දී දේශීය ආහාර සැපයුම් තත්ත්වයන් යහපත් වනු ඇතැයි උපකල්පනය කෙරේ. පවත්නා දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික අවිනිශ්චිතතාවයන් සහ භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ වත්මන් පුරෝකථන හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිත බව සාමාන්‍ය කාලයන්ට වඩා බෙහෙවින් ඉහළ වේ. මෙම උපකල්පනවල ඕනෑම සැලකිය යුතු වෙනස්කමක් සැබෑ උද්ධමනය ඉහත සඳහන් මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය. ආර්ථික නියෝජනයන්ට දැනුවත් කිරීම ගැනීමට හැකිවන පරිදි උද්ධමන දැක්මෙහි අපේක්ෂිත වෙනස්කම් නිරන්තරව ඔවුන්ට සන්නිවේදනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කැපවී සිටියි.

මට්ටම් ළඟා කර ගැනීමට 2023 වසර අවසානය දක්වා කල් ලබාදෙන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාග්ධන අනුපාත නියාමනය කරනු ලබන අවම මට්ටමට වඩා ඉහළින් පවත්වා ගෙන යෑමේදී ඇතිවන අභියෝග සහ අහිතකර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන්හි බලපෑම හේතුවෙන් ප්‍රාග්ධන ස්චාරකෂක සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යෑම හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ ස්ථායීතාවය තර්ජනයට ලක් විය හැකිය. 2022 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වන මාස අට තුළ බැංකුවල ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය අවම නියාමන අවශ්‍යතාවලට වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතිය ද, ණය ගෙවීම අත්හිටුවීම ඇතුළු පවත්නා සුවිශේෂී ප්‍රවණතා බැංකුවල ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයට බලපෑම් සිදුකර ඇත. බැංකුවල ද්‍රවශීලතා අවදානම් පිළිබඳ දැඩි ලෙස අධීක්ෂණය කරන අතරම, බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ

ලෙස ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟ සමස්තයක් ලෙස බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් එම අංශයේ මෙන්ම සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතියේම ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය වනු ඇත.

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්
සංකෝචනය වීම, ස්වෛරීත්ව
ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, ඉහළ
පොලී අනුපාතික වාතාවරණය, බදු
සංශෝධන සහ රජය සතු වාණිජ
ව්‍යාපාර වෙත බැංකු අංශය මගින්
ඉහළ ණය ලබාදීම් හේතුවෙන් වත්මන්
ආර්ථික වාතාවරණය හමුවේ මූල්‍ය
අංශය සැලකිය යුතු අභියෝගවලට
මුහුණ දීමේ හැකියාවක් පවතී...

හැකියාව සහ ස්ථායීතාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සහතික කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් මේ වන විට ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතා සම්බන්ධයෙන් දැනට අදාළ වන නියාමන සමාලෝචනය කරමින් සිටී. නව බැංකු පනත මගින් බලපත්‍රලාභී බැංකුවල නීතිමය හා නියාමන රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ඇත. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශය සඳහා වන ගැටලු නිරාකරණ රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් මුදල් ව්‍යාපාර පනත සහ කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත සංශෝධනය කරමින් පවතින අතර, එමගින් වර්තමාන වෙළඳපොළ ප්‍රවණතාවන්ට අනුකූලව පවතින විධානයන් සංශෝධනය කිරීම සහ බලපත්‍රලාභී බැංකු සමඟ නියාමන රාමුව අනුකූල කිරීම සිදු කෙරෙනු ඇත. යෝජිත ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය හා ණය නියාමන අධිකාරී පනත ද ඉදිරියේ දී බලාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය අංශය සඳහා ම කැපවූ අධිකාරියක් යටතට එහි විෂය පථය ඇතුළත් කිරීම විධිමත් කෙරෙනු ඇත. ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වන ප්‍රධාන සැලැස්ම සාර්ථක

අපේක්ෂිත ප්‍රතිසංස්කරණ සහ දැනටමත් ක්‍රියාත්මක කර ඇති ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඵලදායී රැකියා අවස්ථා සහ ආදායම් උත්පාදන මාර්ග ශක්තිමත් ලෙස පුළුල් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් ඇති වූ දැඩි බාධක මධ්‍යයේ, රජයේ ආර්ථික ස්ථායීකරණ වැඩසටහන මගින් බහුපාර්ශ්වික සහ ද්විපාර්ශ්වික හවුල්කරුවන්ගෙන් ආධාර ලබා ගැනීමටත්, ආයෝජකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ. ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනමින් අවසන් කිරීම සහ ණය තිරසාරඛව ළඟා කර ගැනීම, ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ආර්ථිකය ඉහළ ස්ථාවරත්වයක් කරා යොමු කරලීම සඳහා තවදුරටත් අත්‍යවශ්‍ය වන අරමුදල් සහතික කිරීම සඳහා උපකාරී වනු ඇත. විදේශීය අංශය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට සහ දිගු කාලීනව ආර්ථිකයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම හා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අපනයන ඉලක්ක කරගත් නිෂ්පාදන සහ අධි තාක්ෂණික සේවා අපනයන මූලික කරගත් ආර්ථිකයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්තිමය කැපවීම ඉතා වැදගත් වේ. ආර්ථිකය මුහුණදී ඇති අභියෝගවලට මුහුණ දීමට රජය සහ මහ බැංකුව විසින් මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක කළ පුළුල් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගවල සාධනීය ප්‍රතිඵල පැවතිය ද, ඉදිරියේ දී පැවැත්වෙන ඕනෑම මැතිවරණ චක්‍රයක් තුළ ස්වාධීනව ක්‍රියාත්මකවන අධිකාරීන්ගේ සාමූහික ප්‍රයත්නයන් සහ ශක්තිමත්, ස්ථාවර සහ අප්‍රතිහත කැපවීම නුදුරු කාලයේ දී සිදු කිරීමට නියමිත දුෂ්කර ආර්ථික ගැලපුම් ක්‍රියාවලියට අවශ්‍ය වේ. දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ ක්‍රියාත්මක නොවන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා, ක්ෂුද්‍ර හා සාර්ව යන සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරී මැදිහත්වීම, සහභාගීත්වය, දැනුම්වත්භාවය සහ ඔරොත්තුදීමේ හැකියාව ඉතා වැදගත් වේ. එමගින් දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ මුල් බැස ගත් ව්‍යුහාත්මක ගැටලු විසඳමින්, පවතින අර්බුදයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වීමට පමණක් නොව, ඉදිරි කාලය තුළ එවැනි අර්බුද වළක්වා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා ද සහාය සැලසෙනු ඇති අතර, එමගින් මැදි කාලයේ සිට දිගු කාලීනව තිරසාරඛව, ආර්ථික වර්ධනය සහ සෞභාග්‍ය කරා ගමන් කිරීමට ආර්ථිකයට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

